Ц. Б. ин. Госкомиздат

Пёр №-рё 10 пус. 19-мёш çул тухат. Пётём тёнчери пролетарисем, пёрлешёр!

1937 октябёр 5 ЫТЛАРИКУН 229 (4741)-мёш №

Чăваш Коммунё

ПСК(б)П Чăваш Обкомёпе Тёпёçтăвкомён хаçачё

Редакципе кантур адресё: Город Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати

ТЕЛЕФОНСЕН: Дежурнăйăн 6—23, Редактăрăн 0—67, Ред. заместительён 0—88

Кёрхи çёртме— вăйлă тырпул никёçё

Кăçал вăйлă тырпул туса илни хăшпёр çынсен пуçёсене чăнласах савăнтарчё пулас. Çавнашкал айвăйсем, кăçал тырă вăйлă пулчё, ситес çулхишён халех шухăшлас мар-ха, тесе шутласçё пулас. Вёсем манасрё—ситес çулхи вăйлă тырпулăшăн кёрешесси халăх ёçченчен, ситес çул çуртри акма пилёртнă вырăнсене халех сухаласа хăварнинчен килет.

Чăваш АССР Халăх Комиссарёсен Совечё ăнăшăннă тăрăх, нирён республика ра килес çул çуртри акма 328,600 гектар çёр лаптăкё çинче кёрхи çёртме туса хăварнала.

Мёнле пырат-ха çак пысăк ёç пайанчи куна нирён республикăра? Чăтма çук нăчар пырат темелё. Иртнё çулхи сентябрён 1-мёшне кёрхи çёртме планне республикёпе 72 процент тултарнă пулсан, кăçал çак вăхăт тёлне пурё те 38 процент кăна тултарнă. Ку ёнтё пётём кёрхи çёртме планне çак вăхăт тёлне тухтарса ситерес вырăнне!

„Малта пыракан" районсен хисеппе кёрекен Кувакинă, Шупашкар, Тăвай районёсем те плана 60—73 процент таран анчах тултарнă. Хăшпёр районсем, сăмахран, Шăмăршă, Турхан районёсем, тёрёссипе илсен, кёрхи çёртмене тытăнманнине пёрех. Факт вёт, Шăмăршă районё (райёçтăвком председателё **Кузнецов**, райёçтёпçăлă пуçлăхё **Сидăрăн**) кёрхи çёртме планне пурё те 12,3 процент çеç тултарнă. Факт вёт, Турхан районё (райёçтăвком председателё **Иванов**, райёçтёпçăлă пуçлăхё **Йелманков**) кёрхи çёртме планне 10,8 процент çеç тултарнă. Çавăн пекех Шăмăршă районёнчи „Пламя труда" (**Давыдăн**), „Красная Нива" (**Матросăн**), „Чапаёв" (Бибикăн) колхозсенче ку тарана ситсе те кёрхи çёртме тытăнманнин ен факт. Шăмăршă райёçпайёнчи работниксем хăйсен ёçё тесе пилёккунлăх „графиксем" туса лараççинне анчах шутласçё пулас. Кёрхи çёртме ёçне йертсе пырасси вёсен ёçё мар, Патăрйел МТСтанции ёçё икпек! Çавăн пек шутланă та вёсем, трактăрсем ёçлесе параçса панса лашасемпе усă курма кирли çинчен манса кайнă. Райёçтăвком президиумё те кёрхи çёртме ёçне йертсе пырассине хăйён ёçё пырăнне шутламасăр. Районра кёрхи çёртме ёçё, тёрёссипе илсен, пётсе ларнă хушăрах, райёçтăвком президиумё çак шутăва кирлё пек çыртса сётсе-явма вăхăт тупман.

Кёрхи çёртме ёçё вырăнсенче çакăн пек пырат пулсан, Çёрёç халăх комиссарначёне çынна пулă кёрешённе йертсе пырасçё теме те никёленмелле. Çёрёç комиссариначё кёрхи çёртме ёçне оперативлă, конкретлă йертсе пырас вырăнне, пётёмпех хăй ăнăкмёне йана. Уйрăм работникесем, сăмахран учот сектăрён начальникё **Степанăв** шутлаш пайанхи куна кёрхи çёртмере миçе трактăр ёçленнине те нёлмест. Çавăн пекех лашасемпе мёнле усă курни çинчен те татса калама пултараймаст. Ун умне çакнашкал ыйту лартсан, вăл нимён именсе тăмасăрах, епёр кёрхи çёртмере миçе трактăр ёçлени çинчен пулă-пулми çынсенех каласа пама пултараймастăр, теме хăйăт. Куратăр-и ав, вăл секрет! Çак сăмахсемне хăйён ёçлёхсёрлёхне пытарма тăнине такам та ăнланать. Тен, Çёрёç халăх комиссариатёнчи йытăнтăсем кёрхи çёртмене çинчен кăтартакан цифрене те секрет теме пăхёç? Çавăн пек пёрке ёнтё чунсăр çынсен руководстваё ёçёнчи „стилё": секрет, калама хушман, Мускава анчах пёлтерётпёр, тата ытти çавнашкал сăмахсем. Çёрёç комиссариатёнчи çакнашкал секретне пула-ёнтё, райёçтёпçăлă пайёсен кёрхи çёртме ёçне ыйтăлатмала, райёçтёпçăлăсене конкретлă пулăшу памала.

Октябёр уйёнчи социалисăмлă ăмăрту хумё сарăлсах пырат. Ишпеç МТСтанцинче ёçлекен трактăрписем сентябрён 20-мёшне кашни „СТЗ" трактăрна 797 гектар, „ЧТЗ" трактăрна 1.603 гектар сухалаянă. Çакă вăл начарах мар. Пирён кёрхи çёртме туса пётёрнё колхозсем те сахалах мар. Мёншён лайăх ёçлекенсен опытёсене ытти çёре сармала-мар, мёншён малта пыракан колхозсен, стахановецёсен опытё пётём колхозсемпе стахановецсен, ударниксен тивлечё пулмала мар? Октябёр уйёнчи социалисăмла ăмăртăва пётём колхозсене, ялсене, колхозниксемпе йединоличниксене хутшăнтарса, кёрхи çёртмене çак кунсенче вёслесе çитмелле. Çакна ăнланас пулать: кёрхи çёртмене мён чухлё иртерех, мён чухлё тёплёрех тăвап, çавăн чухлё унăн пахалăхё пысăкрах, мён чухлё вăраха пăвăрах, çавăн чухлё унăн пахалăхё çёнёкленет. Трактăрсемпе, лашасемпе— пуринпе те тулли усă курмала. Кёрхи çёртменне çак кунсенче туса пётермелле. Райёçтăвкомсемпе райёçпёпçăлăсен хăйсен ёçёнчи оперативлăха вăйлатмала. Çёрёç халăх комиссариачён конкретлă йертсе пымала.

Çурçёрти, халăх куçса çӳрекен районсенчи тата вак йалсенчи суйлав участкисем çинчен

ССР Сойузён Ёçтăвакан Тёп Комитечё йышăннă

ПОСТАНОВЛЕНИ

1. Çурçёрти нацилё округсенче, çавăн пекех тата çăрт тулă тата халăх куçса çӳрекен районсенче сойузлă республикăсен ёçтăвакан тёп комитечёсем ирёк пани тăрăх 100 çынран çахалтарах, анчах 50 çынран кайа мар халăх хисеппёпе суйлав участкисем организацилеме ирёк парас.

2. Халăх хисеппё 500 çынран çахалтарах, анчах 300 çынран кайа мар, йалсенче йе йалсен ушкăнёнче, çавăн пек йалсем суйлав участки центрёнчен вунă километр ытла инçетре пулсан, уйрăм суйлав участкисем тума ирёк парас.

ССР Сойузён Ёçтăвакан Тёп Комитет председателё М. КАЛИНИН.

ССР Сойузён Ёçтăвакан Тёп Комитет секретарё А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль. 1937 çул, октябрён 3-мёшё.

Испани парламёнчён çеççийё

Долорес Ибаррурн сăмах тухса каланă

Октябрён 2-мёшёнче Валенсире Испани парламёнчён çеççинче Долорес Ибаррурн чаплă сăмах тухса каланă. Долорес Ибаррурн хăйён сăмахне Негрин правительствине ёнённи çинчен каласа пётермине пуслана. Ибаррурн халăх милицин отрăвёсенчен чăн-чăн çар пуçса кайнă историне сăнласа кăтартăр, çав çар ёнтё Гвадалахарă патёнче, Брунете патёнче тата Арагон фронтёнче интервентсене чапăн çёнтерёр.

— Пайан Испанире,—тенё Ибаррури,—çапăçма пултаракан çар пур. Анчах та ку сахал-ха. Татăклă çёнтерё тумашкăн резервсем кирлё.

Долорес Ибаррури, Совет Сойузён примерё çине кăтартса, хăйне валăран ситеелкаё резервсем тунă. Хёрлё Çар хăйён питё нумай ташшăманёсене çёмёрсе тăкнине яса илтерёе. Резервсем тăвассăн,—тет вёсе,—вăрçă промышленăйçне вăйлатса йама хушат. Пăхăнăччен Испанире-вăрçă промышленăйçё пуламан. Пайан Испанире рабочи класс вăй пурён тёрлешкине вăрçă промышленăйçё туса хунă, вăл промышленăйç самолётсем тума та пултарат. Ку ситеелкаё мар. Производствă хăвартăлăхёсемпе пысăкёшёсене устерес пулаё.

Долорес Ибаррурн халăхи вăхăтра Испанири рабочисен ёçукçи ситеелкаё маррине тата рабочисен материалаё пушшине йӳнеçтерес тёлёшпе кирлё ёçсем тумала, тесе кăтартса парат.

Долорес Ибаррурн тыла тăшманла елементсенчен тасатас ёçе вăйлатма, поражениçисене тата хăравçăсемпе сентёкланă кёрешне, республикăлăй Испани татăклăн çёнтересшён тата пăлханăвăсене çёмёрсе тăкассишён кёрешне хушат.

Астурири паттăр горнякисен представителнёци, Испанири коммунисла парти руководителёсенчен пёри—Долорес Ибаррурн каланă хёрлё сăмахи парламент тăвăлăпа овация туса ответлет.

Лару республики ышшинё, республики правительствина ёненни çинчен калат.

(ТАСС).

Çентябрён 15 мёшёнче Мускав çар округён чăсёсем кёркуннехи тактикăлă вёреневёсем пынă рапонта парад пулнă.

УКЕРЧЕК ÇИНЧЕ: Ворошилăв, Хрущов тата Йегорăв йулташсем парадра.

С. Лоокуторпа Ф. Кислов фото-укерчёкё (Сойузфото).

Леваневски самолётне шырама

Хамăрăн пётём вăйа хурса, пётём опытпа усă курса шырăпăр

Ешё шухăшлани тăрăх—Леваневски пилёкшён самолётён екипажё халё мёнле пурнăçа-ши?

Чи малтанах, ман шухăшпа, экипаж ни сынсем пурте чёрё. Ку тёлёшпе епё пёртте ыкёлленместён.

„Н-209" самолёт борчё çинчен йулашки телеграммăна, сыхтăм йенчи мотор ёçленме чарăнчё тесе, Леваневски йулташ 4.600 метр сӳлёшёнчен йанă. Леваневски йулташ самолётё цёлётсем хушшипе пырса пăранаса ларнă, вара вăл анса лама тытăннă.

Самолёт пăраналасси 3—3,5 пин метр сулёшёнче, самолёт вирё мотор ёçленине вёçнё вăхăтра пуçланма пултарнă. Пăр сийё хăвăрт ӳссе пынă, вăл антенна тӳрлёсене витсе лартнă пулмала. Вара, радиси (самолёт çинчи радиостанци) ёçлеме чарăннă та самолёт екипажё сёрне сыхăну тытасси татăлнă.

Сулăхи вăхăтра Арктикăри пăр тёмескелё пулат тата пăр çийёнче куçёсем пулаççё. Çавăн пек пăр çине пёр сийенсёр, самолёт ураписене тата самолётăн малтă пайне (сăмсине) ватмасăр анса ларма сут. „Н-209" самолёт çинчи икё радиостанци те самолётăн малти пайёнче пулнă. Анса ларнă чухне вăл паракан аттрегатсем,—самолёт çинчи радиостанцисем питанни ултав иде тăвă,— стройран тухнă пулсан, радио тăрăх сыхăнасси çинчен шухăшламалли те сук.

Леваневски йулташ иккё кайнă çимёç чылай вăрăмрах срука—100 куна çитме пултарат.

Ман шутпа, „Н-209" самолёт унăн екипажё йулташи радиограмма панă пирăнтан инçе мар анса ларнă, вăл „Çурçёр поёçё" станцинчен 550—600 километрта пулмала. „Н-209" самолёт анса ларнă пăр Пайанни йулташăн ушкăнё пирăнаканан пăр куçса пынă йенелле куçса пырат.

Ёнё сапла шутлатăп — „Н-209" самолёта шырасси Çурçёрте çёрле пулса çитсен ёнё çёрле пулас чух, урăхла каласан, октябрён 10-мёшёнчен пуçласа ăнăçлăрах пулат. Вăл вăхăтра унта йӳрёе çăмăр çунă сахалтарах пулат, çавăнпа таврара лайăх пурăнё, тесе шанса тăрапăр. Вёçнё чухне епёр самолётсене радио кăтартни тăрăх тытса пырăпăр, радиомайаксемпе тата радиокомпассемпе усă курăпăр.

„Н—209" самолёта çакăн пек майпа шырама пилёртнă: Леваневски йулташ самолётё çавăнта пулмала та ёнтё. Авиаци бази тумали вырăна епёр „Çурçёр поёçё" станци патёнче сулăласа илтёмёр. Унта бензин запасёсем „пухса тултарас" тесе, нирён отрăвă Рудольф утравёнчен станцине икё рейс тӳсса, унта бензин тата сёрмели çу илсе пырат. Унтан вара шыраp çёрсем пуçланаççё. Шырама вирё самолёт вёссе кайаççё. Тăвăттăмёш машинă Папанни йулташ патне йулат (хăшпё йулассине халё тата паман-ха). Вăл ытти вирё машинăн вёçнё вăхăтра радиомайак парса тăмала.

„Çурçёр поёçё" станцинчен вёçсе тухсан, вирё каран шыравсен районёнче анса ларма йӳрăхла пёр сӳлăççё, вара вёсенчен пёри çав пăр çине анса ларат. Унăн рацийё хăйён черчёне ытти икё самолёт ваљăн радиомайак вырăнне пулат. Çапла вара шыраp çёрле икё самолёт туха кайаççё.

Самолётсене сёрле вёçме майлаштарнă. Вёсен те сутатмали приборсем (пожектăр, сутатакан бомбăсем тата ракетăсем) пур, çав приборсеме вёсем сёрле лармали площадкă шыраna чухне усă кураççё.

„Н-209" самолёта шырана сёрте шырас епёр шыракан екипаж пулăшма пултарат. Леваневски йулташ самолётё çинче бензин, сёрмели çу тата спичăкем пулма кирлё. „Н-209" самолёт çинчи екипаж членёсем—опыллă çынсем. Нирён моторсен сассинё илтесех вёсем сигнал памалли кăваткă чёртсе йама пултараççё. Арктикăра çантăлăк лайăх тăна вăхăтра епёр пуç сутгине вăтăр километр таран кӳрма пултаратпăр.

Ирёкёрсем анса ларма лексен, нирён самолётсем кашнийён пăрсем хушшинче 6 уйăх нимён шикленмесёр пурăнма кирлесем пурте пур.

Вёсем отрăвачён флагштурманё аслă лейтенант **Шелыгинăв.**

Отрйад çёрлехи вёçесвсем тума хатёр

Нирён отрйад „Н-209" самолётта Çурçёр поёçён районёнче шырама пуçлат. Леваневски йулташăн самолётё çавăнта пулмала та ёнтё. Авиаци бази тумали вырăна епёр „Çурçёр поёçё" станци патёнче çулăласа илтёмёр. Унта бензин запасёсем „пухса тултарас" тесе, нирён отрйад Рудольф утравёнчен станцине икё рейс тӳсса, унта бензин тата сёрмели çу илсе пырат. Унтан вара шыраp çёрсем пуçланаççё. Шырама вирё самолёт вёссе кайаççё. Тăвăттăмёш машинă Папанни йулташ патне йулат (хăшпё йулассине халё тата паман-ха). Вăл ытти вирё машинă вёçнё вăхăтра радиомайак парса тăмала.

„Çурçёр поёçё" станцинчен вёçсе тухсан, вирё каран шыравсен районёнче анса ларма йӳрăхла пёр сӳлăççё, вара вёсенчен пёри çав пăр çине анса ларат. Унăн рацийё хăйён черчёне ытти икё самолёт ваљăн радиомайак вырăнне пулат. Çапла вара шыраp çёрле икё самолёт туха кайаççё.

Самолётсене сёрле вёçме майлаштарнă. Вёсен те сутатмали приборсем (пожектăр, сутатакан бомбăсем тата ракетăсем) пур, çав приборсеме вёсем сёрле лармали площадкă шыраna чухне усă кураççё.

„Н-209" самолёта шырана сёрте шырас епёр шыракан екипаж пулăшма пултарат. Леваневски йулташ самолётё çинче бензин, сёрмели çу тата спичăкем пулма кирлё. „Н-209" самолёт çинчи екипаж членёсем—опыллă çынсем. Нирён моторсен сассинё илтесех вёсем сигнал памалли кăваткă чёртсе йама пултараççё. Арктикăра çантăлăк лайăх тăна вăхăтра епёр пуç сутгине вăтăр километр таран кӳрма пултаратпăр.

Ирёкёрсем анса ларма лексен, нирён самолётсем кашнийён пăрсем хушшинче 6 уйăх нимён шикленмесёр пурăнма кирлесем пурте пур.

Вёсен отрйачён флагштурманё аслă лейтенант **Шелыгинăв.**

Çёршыв ССР Сойузён Аслă Советне суйлама хатёрленет

КАЛИНИН, октябрён 4-мёш (ТАСС). Облçри колхозсен тăрăх çирёме йăхăн автомобилисем — „Агитфургонсем" сӳреçё, вёсем ССР Сойузён Аслă Советне суйлама материалсем тиеме. Кашни агитфургона саслă кино передвижкă, библиотекă, патефон тата пластинкисем пур, пластинкисем çине Пётём Сойузри Советсен Чрезвычайлă VIII-мёш сиеçёнче Сталин йулташ тунă доклада çырнă. Опытлă пропагандиссенчен организацилеме агитфургон бригадисем колхозниксене суйлав Положенине йалантарса парассё. Новоторжск районёнче пропагандиссем вирё çул хушшинче пин ытла колхозниксемпе тата колхозницăсемпе калаçусем иртерие. Фургонри кёнеке ларйокё суйлав Положенине темиçе çёр брошурă сутнă.

КУРСК, октябрён 4-мёш (ТАСС). ПСК(б)П Курск Обкомёпе хула комитечё суйлав саккуне пропагандăлама районсене йатарласа агитфургонсем кăларса йанă. Агитфургон вăл—автомашинă, ăна плакатсемпе портретсемпе тата диаграммăсемпе илемлетнё, унта ССР Сойузён патщалăх тытăмён схемисем, капиталиста сёршывсенчи ёçсынninсен пурнăçёсем çинчен, урăхçёршывсенчи суйлавсем çинчен материалсем пур т. ыт. Кашни агитфургон çинчех радио тата киноустановкăсем тунă.

Юбилей ячёне 10 мёлйун грамофон пластинки

Аслă Социалисăмлă революцин çирём çул тултарнă тёле грамофон-пластинкă тресчё вунă мёлйун пăхăн йубилей пластинки туса кăларат. Пластинкăсем çине — В. И. Ленин, Сталин йулташ сăмахёсене тата Молотăв йулташ Пётём Сойузри Советсен Чрезвычайлă 8-мёш сиеçёнче каланă сăмаха, революцулёпе писатёлсен произведенисене, совет композиторёсен музыкăлă произведенисене тата йӳрринене сырнă.

Революцулё йӳрăсемпе Хёрлё Çар йӳрринене Хёрлё Çар йӳрринсемпе ташшисен хёрлё наланлă ансамбльё йӳрлат.

Пластинкăсем çине Пăтăнчи вачёпе тăрăкăн хор йӳрласа панă халăх йӳрринене, колхозлă пурнăç йӳрринене сырнă.

(ТАСС).

Чукун çул строительствинчи стахановла вунăçунлăх

Виççёмёш кун

Стахановла вунăçунлăхăн виççёмёш кунёнче 51-мёш илтермен плотниксен бригадинче Алексейёв бригадир ёçе лайăх организациленнипе кулленех ёç номрине 220% тултарнă. Çавнашкалах 47-мёш километрти Ханайёв, 5-мёш участкăри Скоробăв плотник бригадирсем ёç нормине 105,115 процент кулленех тултарса пыраççё. Бетонщикисен бригади те пёр кунта 19 кубла метр бетон хывса, плана 115 процент тултарнă.

Колхозçисенчен килнё бригадăсем те çёр часа купалас ёçе ытлашшипех тултарса пыраççё. Шăнкăртăм районёнчи „Правда" колхоз 110, „Куçтурă" колхоз 102, „Путь Ильича" колхоз 101 процент тултарнă.

6-мёш участкăри чул еврикансен бригади стахановла вунăçунлăх пуçланничен кулленех ёç нормине тултарса пырăман пулсан, халё 120 процент таран тултарат. Çав участкăрах Васильёв плотник бригади — 160 процент тултаракан пулнă.

Колхозниксен чукун çул тунă çёрте ёçлес хастарлăх пысăк. Анчах ёçре чăрмантаракансем те çук мар-ха. Уйрăмăнах 4-мёш участкăри прораб Баканăв хăйён участки çинчи ёçе пёркелессишён тăрăшмаст. Унăн участкинче ёçлекен бригадăсем октябрён 2-мёшёнче Алексеёв бригадисёр пуçне, пёрте те ёç нормине тултарайман.

Çакнашкалах 1-мёш, 2-мёш, 3-ш участкăсенче те чăтма çук ӳрекёрёе ёçлесе пыраççё. Кунта прорабсем рабочисене ёçре пулăшса пыни çук. Вёсем рабочисене пулăшма мар, куллен мён чул ёç нормине тултарни çинчен сводкăсем памa та ӳркенеççё.

Кёçён Сăвал шывё çинче кёпер хывакан Кăрилăв бригади сăвăт çапма тытăнман та. Захаренкă прораб октябрён 5 мёшне ситиччен çапса пётерёпёр-ха" тесе лăпăртарат.

Чукун çул строительствине Октябёр уйăвё тёлне туса пётермеле, уйăв тёлне Шупашкара пёрреймёш пуйăс килмеле туçă ёçе йёркелемеле.

Тăвай тата Вăрнар районёсем начар ёçлеççё

Стахановла вунăçунлăхăн иккё районсенчи колхозсем хутшăнчёç. Кашни кунах строительствăра çуран сыпсемпе лашасем хутшăнах пыраççё. Колхозсем хăйсен планёсене ытлашшипех тултарсё, Октябёр уйăвё тёлне çула туçă пётереççишён кёреççё. Анчах Тăвай (плана 9,4 проц. тултарна), Вăрнар (6,8 проц.) районёсенчи пуçлăхсем стахановла вунăçунлăха хутшăнман, ёçсем строительствăна вăлъи ёç вăйё мобилизацилес ёçе хаклămaççё.

Çавă хушăрах лайăх ёçлекен районсем те пур. Хёрлё Чутай районё плана 103,5 процент тултарнă. Çавнашкалах Куславкка, Елёк тата ытти районсем те лайăх ёçлесе пыраççё.

Стахановла вунăçунлăхăн виççёмёш кунёнче ёç вăйланни курăнат. Чукун çул тунă çёрте ёçлекенсен йышё кунсеренех хутшăнат.

Совет Сойуз тăрăх

★ Павлăвра, Ленинград сывăхёнче, И. П. Павлăв академик йачёпе биологи станцийё туса çитерёç. Ку станцина И. П. Павлăв пурăнă хваттерте тунă. Биологи станцине аслă лабораторисем йёркеленё. Вăл лабораторисене витёр сасă памала-мар тунă камёрасем пур. И. П. Павлăв хăй вилничен йулашки кунсемченех ёçленё пулёме çаплипех хăварнă.

★ Киёвра Йёков-йачёпе тăракан стадионра чупассине ăмăрту пулса иртнё. Унта пётё хыт чупакан Серафим Знаменскин те хутшăнă. Ăмăрту курма темиçе вунă пин çын пынă. Ăмăртура Серафим Знаменскин 10 пин метр тăрăшёнче 31 минут та 27,9 секундлă хушшинче чупса ни мала тухнă. Çапла вара вăл Пётём Сойузёне çёнё рекорд тунă.

★ Л. М. Каганович йачёпе тăракан чукун çул çинчи çулăн пилёккёмёш дистанцине пăхакан обходчик Маљцёв йулташ икё уйăх хушшинче хăйён участкинче 74 йăхăр-ран редьсă тулса палăртнă. Çапла вара Маљцёв йулташ темиçе аварипа пулăсран хăтарнă. Çула çирёп сыхăнăпа пăхакан Маљцёва тăвата хут премилене тата „Ударник Сталинского призыва" значокпа парнелене.

Сӳс-кантӑр бригадин паха ӗҫӗсем

Ман Шемертери „Заветы Ильича" колхоз (Йетӗрне р.) сӳс-кантӑр тӑвас ӗнчен кӑсӑлчӑлӑ питӗ йӗнӑх ӗҫлерӗ. Тилхепесем йавма сӳс шыраса тасса та сиртӗ. Нумай тӑкак курчӗҫ. Саксене шута илсе, кӑсалхи сӳс йатарласа сӳс-кантӑр бригади турӗ. Уна йӗртсе пыма, активлӑ ӗҫлекен колхозниксемпе пӗрле Л. Грибов йулташа хушрӗ. Грибов ӗҫе малтанах тӑрашса ӗҫлеме тытӑнчӗ. Вӑл тухӑҫла сӳс-кантӑр туса илесси ӗнчен колхозсем хӗрӑмсене пухса калаҫрӗ. Кантӑр акмали сӗр лаптӑкне уйӑрчӗҫ. Сукруне 7 гектар сине кантӑр акса хӑварӗ. Акна кантӑра кашни кунах сӑнаса пырса, сӳсӗн пахалӑкне лайӑх тӑхӑнсшӗн тӑрашса, агротехника кӑтартӑвӗсене пурне те вырӑна кӗртсе пыма. Уйӑр ҫанталӑкра шӑваррисе ӗҫе организацилеӗҫ.

Сӳс-кантӑр бригадинче 20 хӗрарам, 2 арҫын ӗҫлеӗҫ. Вӗсем пурте ӗҫе чӑналаса, пӗтӗм тимлӗхпе тума йуратаканскерсем. Халӗ кантӑра вӑхӑтра татса пуҫтӑрса ҫапрӗҫ, шыва хутса кӑларчӗҫ. Сӳс-кантӑр парас плана 100 процентӗнчӗпех тултарчӗҫ.

Кантӑр вӑрринче 8,30 центнер парса, плана ытлашшипех пурнӑҫларӗҫ.

Кантӑр хутмӑ йатарласа кӳлӗ тунӑ. Сак кӳлӗ хӗрӗнчен бригада ирӗк-каҫӗн ниҫта айака каймасӑр ӗҫлерӗ, пытӗнчех ҫапса, хутса кӑларса, йатарласа тунӑ сушилкисенчи типетрӗҫ. Сак ӗҫре уйрӑмӑнах Зак. Жубанӑв колхозник тӑрашса ӗҫлерӗ. Колхозниксем сӳс-кантӑр бригадин ӗҫне аван ҫак парасҫӗ.

Ҫав вӑхӑтрах „Новое Звено" колхозӑн сӳс-кантӑр бригадин бригадирӗ Н. Герасимӑв, ӗҫе тӗрӗс организацилеме пӗлменшӗн, ку тарана ситсе те йӗтӗн, кантӑрсене шыврӑн хутса кӑларса, патшалӑха парса татман. Тата бригадӑри колхозниксене те ӗҫкуйӗсем тӗрӗс сырса памасӗ.

Тихӑнӑв.

Типографинче сӑтӑрла ӗҫсен йулашкисене пӗтерес пулаҫ

Типографинчи пуҫламӗш парторганизаци умӗнче сӑтӑрлӑх сийенӗсене хӑварт пӗтерес задачӑ тӑраҫ. Чӑваштизра ларнӑ халӑх тӑшманӗсем типографине пайтах сӑтӑр тунӑ. Сӑтӑрламали майсенчен пӗри вӗсен—наборламали марининсен (линотиписене) кӳрсе килсен те ахаҫ лартаси пулнӑ. Вӗсем линотипине ваҫҫӑн матрицӑсем заказ парас ӗҫе сӑтӑрла тунӑ, кадресем (наборщиксем) хатӗрлемен.

Пӗтӗрнӗ-ши халӗ сак сӑтӑрлӑха? Сук, пӗтмен-ха. Чӑвашла наборламали матрицӑсене халӗ те заказ паман, кадресем хатӗрлес ӗҫ те тӳтӗрле пулса тыраҫ. Таҫтан ас ситерет вара типографи директӑрӗ. Каҫаканӑв—чӑвашла набор тума выраҫсене вӗрентет. Вӗренекей вырӑс йутаттансене епӗр пӗртте хурламастӑр. Анчах чӑвашла набор тума чӑвашла пӗлмен сынна ҫав тери йӑвӑрлине, вӗсен ӗҫ пахалӑхӗ кирлӗ пек пулма пултарайманнине пурте пӗлеҫҫӗ. Вӑхӑт мар-и ӗнтӗ кадр хатӗрлес ӗҫе тивӗҫлине тытӑма.

Типографи директӑрӗн—Каҫаканӑвӑн ӗслекенсем пухас мелӗчӗ боӀшевикла сыхлӑхлӑ сынӑнни пек мар, урӑхла. Унпӑи сӑмӑ пултӑр—кам вӑл, ӑна политикӑ тӗлӗшпе мӗн чухлӗ шанма пулаҫ,—ҫавӑн ҫинчен шухӑшламасӑр пулас вӑл. Ҫав йулашкӑ вӑхӑтра типографинче ӗслеме политикӑ тӗлӗшпе шанчӑксӑр пирки урӑх сӑртен кӑларса йанӑ Анькончӗва (шурҫырвардинҫа пулнӑскер), Йумашкана, Соколова йанӗ. Нумай та пулмасӑт сӑтӑрсӑсене, робочисем хушшине кӗрсе кайнискерсене: Ислисейӗвӑна, Егорӑвӑна, Ҫалченкона т. мл. хӑшпӗрисене тупса тытни те типографине кӗртсе пыраканскене нимӗн те вӗрентмен.

Типографинче пур пек кадрсемшӗн те тӑрӑшни сук. Иртнӗ куҫенче Шупашкар хулӑн совечӗн президиумӗ типографи обшчежитийӗ ҫинчен йӑтаҫласа ыйту пӑхса тухӗҫ. Общежитине сентябрӗн 25-мӗшне йӗркене кӳртме хушшӑнчӗ президиум. Анчах ӑна пурнӑҫа кӗртмен-ха, кӑштӑкӑнт тасаткаланӑ та ҫӑлланӑ. Лайӑх ҫуртра вырнаҫнӑ общежитине ҫав тери йӑпӑхтарса йанӑ—кадресӗм ҫине йӗрӗнсе пӑхни пулаҫ.

Типографинчи пуҫламӗш парторганизаци ҫак ыйтусене ҫивӗччӗн лартни кӑрлӑмаҫҫӑн. Ҫавӑнпа сӑтӑрлӑх сийенӗсене пӗтересе ӗҫ пуҫламан та тас пулаҫ. Вӑл ыйтусене пӗтӗм синӗлӗхӗпе лартни кирлӗ.

Ф. А-в.

Шанчӑклӑ та пултарулӑ ҫынсене—партире тне

ҪӖМӖРЛЕ (хамӑр корр.). С. Л. Петров йуташ йачӗпе тӑраканскер комбинатра партири ретне куҫмали шанчӑклӑ та ӗҫре пултарулӑ рабочи—стахановецсем сахал мар. Вӗсем хушшинче кашни кун ӗслений ҫеҫ кирлӗ. Комсомолӗсем хушшинче те партири ретне кӗмелисем чылай.

Пайанхи куна комбинаӵӗне 18 парти кандидатӗ шутланаҫ. Вӑл шутран иккӗшӗ партири членне куҫма зайваленисем панӑ, иккӗшне партири членне кусарнӑ.

Калас пулаҫ, партири членне куҫаканскене те, кандидата кӗрекенсене те анчах ӗҫсе сирӗнленсе пыракансем. Акӑ, Верӑ Жиманӑвӑ йутташа илер. Вӑл комбината килсенех нимӗнле станок ҫинче те ӗслеме пӗлмӗнӗн, хутла та начар пӗлнӗ. Техминимум кружокне тата хута сахал пӗлекенсене вӗрентекен шкула сӳренӗ ӵӑ, сак 3 ҫул хушшинче хӑйӗн хутпӗлменлӗхне пӗтерӗ. Халӗ вӑл стахановкаприйомщицӑ. Иртнӗ ҫулта ҫакҫи сопарттукталан вӗренсе тухрӗ. Жиманӑвӑ производствӑра та, обчӑлӑ ӗҫре те питти рабочисене пример кӑтартат, техникӑна алла илме пулӑшат. Хӑма ҫураканскене ӵӑ вулавҫа пулса ӗлет, рабочисем хушшинче унӑн авторитет питӗ пысӑк. Халӗ Жиманӑвӑ парти членне куҫма заявленни пачӗ.

Акӑ тата Васили Орлова илер. Вӑл та вӗренмен, кинте хӑй тӗлӗнӗ вӗреннӗ ҫеҫ. Аха-ха, вӗрет халӗ сменӑри аслӑ пилоствра курӗҫ. Каҫни кулленех ҫухӑ пырат. Унӑн кинте библиотекӑ пур. „Правда" г. ыт. хӑшпӗр хаҫатсемӗр пусне, Ленин тата Сталин ҫырнӑ произведенисене вулать. ВСК(б)Партин историне вӗренме ӳрет, аван вӗренет. Цехра каҫни кулленех рабочисене хаҫатсем вуласа парат, кулленхи политикӑ ыйтӑвӗсем ҫинчен ӑнлантарат. Нумайах пулмасӑ вӑл кандидатран парти членне куҫма заявленни пачӗҫ. Парти комитечӗ ӑна парти членне кусарчӗ.

Пулашки вӑхӑтра партком парти кандидатӗсемпе комсомолӗсем хушшинче ӗслес тӗлӗшпе ырӑ тӗслӗхсем кӑтартма пуҫларӗ. План тӑрӑх, уйӑхра икӗ хуҫӑн вӗсемпе канашлу, пуҫу туса ирторет Вӑл канашлусенче пӗр-пӗрин опычӗсемпе паллашшисенпе пуҫне, парти уставӗпе программи ҫинчен калаҫҫӗ. Т. мт. те. Сӑмахран, ҫентябрӗн 17-мӗшӗнче пулса иртнӗ пуҫхӑра халӑх тӑшманӗсене палласа, вӗсене пӗтересе пырасси ҫинчен, уйӑрӑм кандидатсем хӑйсене хушшӑ ҫеҫене мӗлке пурнӑҫласа пыни тата партине куҫма Ӗеплее хатӗрленни ҫинчен калаҫрӗҫ.

Хар. Лисин.

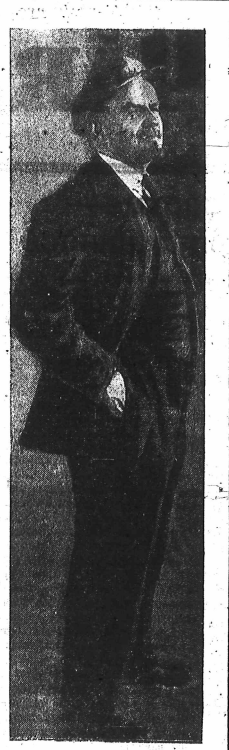

Октябӗрти Социализӑмла Аслӑ Революци 20 ҫул тултарнӑ тӗлӗк Мускаври Вахтангов вӑчӗпе тӑракан театр Н. Погодинӑн „Человек с ружьем" пиессине лартма хатӗрленет. Мосфильм студиниче А Карлер спектакӗнчӗ тӑрӑх „Восстание" йатлӑ йубилеллӗ фильм ӳкерӗҫҫӗ. Ҫак ик ӗ картинӑра та В. И. Ленин роленне СС Сӑйуӗн халӑх артисӗ Б. В. Щукин выляӗ.

ӲКЕРНЕК ҪИНЧЕ: Б. В. Щукин Ленин роленче. (Сӑйуз фото).

Тӗне хирӗҫ пропагандӑ ӗҫне йухӑнтарнӑ

Елӗк районӗнче тӗне хирӗҫ кӗрешӳ ӗҫе пачах маннса кайнӑ. Вӑрҫӑлӑ тӑрӑхӗн районри совечӗ (председательӗ М. Кушков) хуҫ синче кӑна шутласа тӑраҫ—ӗслени сук.

Совет Сӑйуӗ Сталинла Конституци тӑрӑх ССР-Сӑйуӗн Аслӑ Советне сӳлама хатӗрленнӗ май, пунсемпе ҫеҫтаттисем те пусӗсене-сӑхӑлансем ҫеҫлеме пуҫларӗҫ. Чиркӳне сыхӑнӑ ученӗкемсем халӑх ушкинче контрревольуцилӗ шухӑшсем сарас тӗлӗшпе ӗслеҫҫӗ. Акӑ Выӑҫ Сурӑн пупӗ куллен йалсем тӑрӑх ҫӗтӗрӗнсе ӳрет, елек сарат, хӑйӗн тӑнлавӗпе ҫӑвӑт.

Шӗмшеш пуҫӗ, комсомолка Григорйӗвӑна хӑй йенне савӑрнӑ, Григорйӗва вара хӑй ачине тӗне йӳртме чиркӳне илес кайнӑ. Районри шкулсемри хӑшпӗр учительсем те пусӗсем тӗрӗ сӗрӗмӗне минтенӗ (М. Лукин—Тени, С. Тихӑнӑв—Актай, В. Йӗрмеӗвӗ—Синер, Ҫлатонӑв—Еранар). Вӗсем хӑйсен ачисене тӗне кӳртеҫҫӗ, пӗр-пӗрине ӳкӗм тӑваҫҫӗ. В. Платонӑв (елӗкри вӑхӑтра тӑйӗчӗ пулнӑскер) Еранар йалӗнче елӗкри вӑхӑтсемшӗн, хупнӑ чиркӳсемӗн хура куҫӗнне йухтарса сӳрет. Райсутӗҫ, пай пуҫлӑх Антонӑв учителсен политикӑна сӑн-сӑпаӵӗ ҫинчен питех шухӑшламасӑт. Вӑл учителсем хушшинчен йӳрӑхсӑр элементсене, тӗн-сӗрӗмӗ ҫаранскене тасатса хӑларас, шкулсенче тӗне хирӗҫ политикӑна, большевикла воспитани ӗслеме вӑйлатас тенӗ лӗшшипе питех те начар ӗслет.

Сакнашкал ӗҫсен партине комсомол организацийӗсен куҫӗсем умӗнчех пулса йӗртеҫҫӗ.

Турӑҫӑрсен-районри совет председательӗ Кушков, членсем Л. Миронӑв, Ф. Филиппӑн тата ыт. те, февраль уйӑхӗнчен пуҫласа пайнаха кура ситичен, район ценӑрӗнче пӗр ӗлкун иртеринех ҫӑлланса ларнӑ.

Районра вӑрҫӑлӑ турӑҫӑрсен-общественни организацисен 42 шутланса тӑраҫҫӗ. Анчах вӗсем шутлашаҫҫӗ кӑна, ӗслеме нимӗн те ӗслемеҫҫӗ.

Ҫакӑн пек масӗлай-политикӑлӑ ӗҫ сук сӗрте тӑшмансем иртӗҫех аштакма пӑхаҫҫӗ. Ака тепӗр факт: Елӗкри вӑтам шкулта пӗр урӑхҫӑрашш патшалӑхне сыхӑну тытса пурӑннӑ И. Порфирйӗн ӗсленӗ. Унӑн ирсӗр ӗҫӗсене халӗ тӑрӑшшӑ сине кӑларӵӑ пулин те, тӑшман пайанхи кучченех турӑҫӑрсен районри совечӗн членӗ шутланса тӑраҫ. Ку ҫеҫ мар, шкулти тепӗр тӑшман А. Никитин, шкулта вӗренекей ачасем хӑй патне пырсанӑ вӑл ачасене чиркӳ йурриисене вӗрентет тата ыт. те.

Тӗне хирӗҫ пропагандӑ ӗҫне пайӑхта ракансем тӳррипех тӑшмансене ӗслеме пулӑшни йуҫкӗретех курӑнса тӑраҫ. Елӗк районӗнчи турӑҫӑрсен советӗнче член пулса тӑракан ҫынсене лайӑхрах тӗрӗслеҫҫӗ пӑхмала. Ку ӗҫе малашне те саплипех хӑварма йурамаҫҫӗ.

Т. Золотӑв.

Мӗшӗлтетсе ӗслеҫҫӗ

Пӑвӑйвӑлӗнчи „Большевик" колхоз Вӗрнар р) пайӑнхи куна ситсе те силос хывас ӗҫ мӗлке пысӑк вырӑн йышӑнса тӑнине ӑнланса илеймен пулас-ха. Районтан панӑ план тӑрӑх 150 тонна хыеса хӑвармала. Ку тарана ситсе 36 тонна кӑна хыеса хӑварӗ. Ҫав вӑхӑтрах сӗрулми ҫеҫки, пачча-симӗҫ суҫисем акаласа сӗрсе выртаҫҫӗ.

Силос хывас ӗҫне бригадирсем те ӗслемеҫҫӗ.

— „Епӗр силос уссине пӗрте те кӳрман, хывни те усасӑр" — тет бригадир Анисимӗв.

Силос ӗҫне ҫакланмаинне силосне турама, шӑтӑкне алтма, чышса тултарма мӗнле ӑчасене хӳнӑ. Ҫапла вара нихҫан та лайӑх пахалӑхлӑ силос туса илмен. Ҫаҫалӑн сул та ҫаван пекех ӗслеҫҫӗ.

Силос хывас ӗҫне мӗшӗлтетсе ӗслени пулмала мар.

Г. Васильӗв.

Ворошиловла стрелоксен клубӗнче

Шупашкарти ворошиловла стреллоксен клубӗ кӑсал ҫеҫ уҫлнӑ пулсан та чылайах ӳсӗмсем тӳрӗ. Клуб сумӗнче стрелковой спорт командисем пур. Ворошиловла стреллоксен команди лайӑх ӗслесе пырать.

Клуб сумӗнче тӗл пеме вӗренме тир тунӑ.

Анчах клубӑн ситменлӗхсем те пур-ха. Инструкторсем сителлекӗҫ. Клубра винтовкисене ниҫта хума ҫук, вӗсене хума уйӑрам пӳлӗм туман.

К. Лазарӗв.

Кружоксенче

ВӐРМАР. Ҫирӗккасси йалӗнчи „Комбайн" колхозра сӳлӑнӑ Положение вӗренмели кружока колхозниксем питӗ интереслесе сӳреҫҫӗ. Андрийанӑв учител Полежении кашни статйине тӗплӗн вӗрентет.

К. Фадейӗв.

ИЙТӖРНЕ. Анат Ачакри „Сӗнӗ пурнӑҫ" колхозра сӳлӑнӑ Положение вӗренме уҫна кружокра 5 занӑати туса иртеҫҫӗ.

Ник. Цветков.

Колхоз пурӑхне ҫаратаканскене ответ тыттармала

Сӗнӗ Ӑйперри Чапаӵӗв йачӗпе тӑракан колхоз (Йелчӗк р.) председательӗ Орловпа счетовод Васильӗв колхоз, хуҫалӑхне йанӑхтарса, колхозниксене хирӗстерсе йӑрастӑм пулнӑ. Сак майпа вӗсем, 1936 ҫулта, колхозра тӗрлӗ строительствӑна ваҫҫӑн каснӑ 62 деҫанкӑ вӑрмана, пӗр йӑвӑҫне те илсе килмесӗр, выӑрӑнӗчех сутса укҫине хӑйсен кӑсйисене чикнӗ.

Колхозӑн сысна ферми пур. Иртнӗ ҫул фермӑри сыннасене ситермелӗх ҫитӗнтӗкӗ тырӑ хӑварман. Анчах хӑварӑ тыррине те фермӑ пуҫлӑхӗ Кӗҫӗйӗн Степан вӑрласа усӑ курса пураннӑ. Унан сӑтӑрла ӗҫӗсене колхозниксен ансычӗр тесе, ӑна колхоз счетоводӗ Васильӗв тӗрлӗ майсемпе ҫӳтлесе пынӑ.

Васильӗв колхозниксем правленине кирлӗ ыйтусемпе пырсан, вӗсенчен мӑшкӑласа кулнӑ. Вӑл 1935 ҫулхи ӗҫкуйӗсемшӗн тырӑ илмӗ пулсан та, илмен тесе, кӑсал май уйӑхӗнче 20 пӑтӑлисе, хаклӑ хакпа сутнӑ.

Дубинин Алексей 1936 ҫ. пӳрт илсен, ӑна турттарса килме лашапырса ыйтнӑ. Колхоз „руководительӗсем" Дубинина 300 тенкӗлӗх ӗҫкӗ тума хушнӑ. Васильӗв, колхоз арманӗнчи мелницпа пӗр шухӑшлӑ пулса, йаланах кӗрӗҫе ҫӑнӑхне памасӑр авартса пураннӑ.

Ҫаксем пирки колхозниксем Йелчӗк районӗнчи сӗрӗҫ пайӗн пуҫлӑхне М. Гаврилова сахал мар пӗлтернӗ. Вӗсем колхозра сӑтӑрла ӗҫсем туса пурӑнакан ҫынсене ӗҫрен хӑтарнӑ та, ӗҫе пӗтернӗ. Колхозниксем МТСтанцинчен счетовод ӗҫне пырса тӗрӗслеме ыйтӗҫ. МТС директӑрӗ Йеҫмаков, МТСтанцин инструктӑр-бухгалтерне Шчипцова тӗрӗслеме йанӑ. Анчах та Шчипцов тӗнӗлӗн тӗрӗслесе, ситменлӗхсене палӑртас вырӑнне, Васильӗвпа ӑшшӑн калаҫнӑ хыҫҫӑн ӗҫне тумасӑран Йелчӗке тухса кайнӑ.

Колхозниксем каллех районри сӗрӗҫ пайӗн пуҫлӑхне Гавриловӑна пӗлтернӗ. Шанчӑкран тухнӑ Гаврилӑв колхозниксене вӑрҫса, куҫӗсене хӗскелесе:—„тӑваттӑр, пурте пулӗ.."—тесе ӗҫе пытарса танӑ.

Йулашкинчен районри прокуратураран Исакӑв следователь пынӗ. Правленине пырса ларсан, „сирӗн куна ытлашшӑн хӑрушӑла сиденсем сук"—тесе, пимӗшер тумасӑран туха кӑларӗ.

Йелчӗк районӗнчи сӗрӗҫ пайӗн пуҫлӑхӗ Гавриловна Исакӑв следователь колхоза сӑтӑр тӑвакансене тивӗҫлӗ ответ тытарма чӑмантараҫҫӗ.

К. Воробйов.

Ленин пытанса пурӑннӑ сӗртен хӗҫпӑшаллӑ восстани ҫинчен йӑнӑ сырусем*)

А. Журавӗов

Тӗп Комитетӑн ӗҫне ҫӑй тӳрех хутшӑнса ӗслеме май пулманнине, Ленин статйасем сырса тата сырусемпе кӑтартусем парса йӗртсе пырат. Революци залали утӑмӗсене тимлӗн асӑрхаса, вӑл унӑн йухӑнне малалла аталантарас ныпат.

Сӗнтябрӗн 12-13-мӗшӗсенче (киве стилпе) Ленин партин Тӗп Комитетне, Петроград Комитетне тата Мускав Комитетне „Большевиксем власа илмелех тытӑлла сыру йӑнӑ. Сак сырура вӑл большевиксем пролетарь революцийӗ сӗтӗрмелене тумалине, вӗсем хуно тума пултарнине ӗнентерсе кӑтартса парат. Большевиксем хӑйсен умӗнчи задачисене пурӑҫа кӗртессе шанчӑклӑ тӑракаҫпи—вӗсене халӑхӑн „революцилӗ массисем активлӑ пулашса пыни, Мускав тата Петроград Советӗсенче пуҫлӑхсӑрлӗ большевиксем майлаш пулни. Ик столицӑри Рабочисен тата Салтаҫсен депутатӗсенче пуҫлӑхсӑрлӗ вӗсем майлаш пулнӑ ҫӑмӑл. большевиксем патшалӑх аппаратӗсене хӑйсен ялине илме пултарассӗр, вӗсен ӑна ҫӑмӑлах пулнӑ.

Халӑхӑн пуҫлӑхсӑрлӗ пырӗнӗвӗ (Советшени, том XXI, стр. 193).

Власа имӗнпе халӗ илмеле, мӗншӗн тесен контрреволюцине йӗртсе пыраканскем—кадетсем партинӗ, поменчикла-генералла, ытӑлӑн панулла сводӑмсем Ӑтӑна панӑ хыҫҫӑн, нимӗҫсене Петрограда та нама-хӑтланӗҫ. Вӑл вара революцине сийӗн нӳме пултарнӑ, мӗншӗн тесен Петроград сӗрмишӗн революцилӗ центрӗ пулнӑ, унӑн сӑмӗнне пӗтӗм сӗртшӗн тытӑнса, хӗрӳллӑ восстани хӑш пуҫ пуҫланасса малтанах тӑтса хумасӑр, Ленин партийӗпе Петроградра тата Мускавра хӗҫпӑшаллӑ восстани тӑвасскине кӑтартусем парса йӗртсе пырат. Революци залали утӑмӗсене умӗнрех асӑрхаса, вӑл унӑн йухӑнне малалла аталантарас ныпат.

Сӗнтябрӗн 12-14-мӗшӗсенче (киве стилпе) Ленин партин Тӗп Комитетне, Петроград Комитетне тата Мускав Комитетне „Большевиксем власа илмелех тытӑлла сыру йӑнӑ. Сак сырура вӑл большевиксем пролетарь революцийӗ сӗтӗрмелене тумалине, вӗсем хуно тума пултарнине ӗнентерсе кӑтартса парат. Большевиксем хӑйсен умӗнчи задачисене пурӑҫа кӗртессе шанчӑклӑ тӑракаҫпи—вӗсене халӑхӑн „революцилӗ массисем активлӑ пулашса пыни, Мускав тата Петроград Советӗсенче пуҫлӑхсӑрлӗ большевиксем майлаш пулни. Ик столицӑри Рабочисен тата Салтаҫсен депутатӗсенче пуҫлӑхсӑрлӗ вӗсем майлаш пулнӑ. большевиксем патшалӑх аппаратӗсене хӑйсен ялине илме пултарассӗр, вӗсен ӑна ҫӑмӑлах пулнӑ.

Халӑхӑн пуҫлӑхсӑрлӗ пырӗнӗвӗ (Советшени, том XXI, стр. 193).

Власа имӗнпе халӗ илмеле, мӗншӗн тесен контрреволюцине йӗртсе пыраканскем—кадетсем партинӗ, поменчикла-генералла, ытӑлӑн панулла сводӑмсем Ӑтӑна панӑ хыҫҫӑн, нимӗҫсене Петрограда та нама-хӑтланӗҫ. Вӑл вара революцине сийӗн нӳме пултарнӑ, мӗншӗн тесен Петроград сӗрмишӗн революцилӗ центрӗ пулнӑ, унӑн сӑмӗнне пӗтӗм сӗртшӗн тытӑнса, хӗрӳллӑ восстани хӑш пуҫ пуҫланасса малтанах тӑтса хумасӑр, Ленин партийӗпе Петроградра тата Мускавра хӗҫпӑшаллӑ восстани тӑвасскине кӑтартусем парса йӗртсе пырат. Революци залали утӑмӗсене умӗнрех асӑрхаса, вӑл унӑн йухӑнне малалла аталантарас ныпат.

Сӗнтябрӗн 12-14-мӗшӗсенче (киве стилпе) Ленин партин Тӗп Комитетне, Петроград Комитетне тата Мускав Комитетне „Большевиксем власа илмелех тытӑлла сыру йӑнӑ. Сак сырура вӑл большевиксем пролетарь революцийӗ сӗтӗрмелене тумалине, вӗсем хуно тума пултарнине ӗнентерсе кӑтартса парат. Большевиксем хӑйсен умӗнчи задачисене пурӑҫа кӗртессе шанчӑклӑ тӑракаҫпи—вӗсене халӑхӑн „революцилӗ массисем активлӑ пулашса пыни, Мускав тата Петроград Советӗсенче пуҫлӑхсӑрлӗ большевиксем майлаш пулни. Ик столицӑри Рабочисен тата Салтаҫсен депутатӗсенче пуҫлӑхсӑрлӗ вӗсем майлаш пулнӑ. большевиксем патшалӑх аппаратӗсене хӑйсен ялине илме пултарассӗр, вӗсен ӑна ҫӑмӑлах пулнӑ.

Халӑхӑн пуҫлӑхсӑрлӗ пырӗнӗвӗ (Советшени, том XXI, стр. 193).

Власа имӗнпе халӗ илмеле, мӗншӗн тесен контрреволюцине йӗртсе пыраканскем—кадетсем партинӗ, поменчикла-генералла, ытӑлӑн панулла сводӑмсем Ӑтӑна панӑ хыҫҫӑн, нимӗҫсене Петрограда та нама-хӑтланӗҫ. Вӑл вара революцине сийӗн нӳме пултарнӑ, мӗншӗн тесен Петроград сӗрмишӗн революцилӗ центрӗ пулнӑ, унӑн сӑмӗнне пӗтӗм сӗртшӗн тытӑнса, хӗрӳллӑ восстани хӑш пуҫ пуҫланасса малтанах

*) Йулашки, пуҫламӗшӗ „Чӑваш Коммуне" 226-мӗш номерӗнче.

Хӗҫпӑшаллӑ восстани ӗнтӗрме кирлӗ условиненсе пӗлтерӗ. Владимир Ильич ҫак условисем пирӗнте пурӗнне катартса пана. Лару-тӑру хаҫ ӗнтӗ ӗлӗкхи ӗнтӗ ӗлӗкхи ӗнтӗ ӗлӗкхи

Хăçатра сăтăр тунă Йашевскине партирен кăларса ывăтнă

П. В. Йашевски комсомол Чăваш Обкомĕн „Самрăк колхозник" хăçатăн редактăрĕ пулса ĕçленĕ. Вăл комсомол тĕнкомне хĕсĕнсе кĕнĕ халăх ташмашĕ Файнберг-пана пуйовкăпа Иркутскăиччен Шупашкара кайнă. Файнбергăн ача, Йашевскине, Мускава чĕнсе цимех тăпа пулнă. Йашевски Мускавра темиçе уйăх та пулнă. Вăл унта халăх ташмашĕне, шпион Файнбергпа курнăçса калаçнă.

Мĕн тунă-ха Йашевски хăй „Самрăк колхозник" редакторĕ пулса ĕçленĕ вăхăтра? Йашевски редакцилесе кăларакан „Самрăк колхозник" комсомолĕсемпе ĕç, Самрăкĕсене политикăпа воспитанипаман, боļшевисĕма вĕрентме, революцилĕ сыхăлăха хăпартма вулăпман, ташман сене хирĕç хăйăрăпăн кĕрешме тата тăван çĕршывăпăн пĕтĕм пăла-çăрта ĕçлеме вĕрентме тăрăшнă. Йăлтах урăхла, Йашевски хăçата йăпи политикăпа йăнăçсем кĕртсе сăтăр тунă. „Самрăк колхозник" хăçат рабочемсене хресченсен патшалăхĕн социалисĕма харпăрăх çук тесе вĕрентнĕ. Ташман çĕршывăн инхтăвĕне чанĕшĕн" тенĕ патна питĕнсе ташмасем сăтăрăл ĕçĕсене мухтанă. Çавăн пекех парти Чăваш Обкомĕ çинчен елек çапнă. „Комсомола халăх ташманĕсем парти Обкомĕ йĕртсе пынине кĕнĕ" тесе çырнă хăçат. Çак статьăран авторĕ Йашевски хăй пулнă.

„Самрăк колхозник" редакторĕпе Йашевски ĕçлеме пуçланăран вара, хăçат ĕçсăмăкĕсем умĕнче хăй авторитечне çухатрĕ. Тиражĕ çулсерен çул чакса пынă. Самăк корреспондентсене хăçатран сивĕтнĕ. Вĕсемне ниме те ĕçлемен. Çав вăхăтрах ташманла етемсене хăçатра вырăн панă.

„Самрăк колхозник" чăваш ĕçсăмăкĕсене социалисĕм строительствинчи ситĕнйсене, комсомолĕсемпе ĕçсăмăкĕсен паттăр ĕçĕсене кăтартса пыман. Вăл пирĕн телейлă пурнăçа çĕкленĕн кăтартма тăрăшнă. Çапла вара, хăçат, чи малтан унăн редакторĕ пулнă Йашевски, ташмансене совета хирĕçле ĕç тума пулăшнă.

Йашевски коммунис пулманнине, вăл партине уçталаса пурăннине çав фактсем то лайăх кăтартса парасçĕ. „Самрăк колхозник" хăçатăн йăнăшăсем çинчен Йашевскине Парти Обкомĕ, редакци сумĕнчи партком, тата „Чăваш Коммунĕ" хăçат темиçе хутчен те кăтартса панă. Йашевски йăлтах хăйĕн йăнăшăсене йышăнмасăр пекки тунă, анчах вĕсене тĕрлетмен, тĕрлетме те шутламан. Ун вырăнне хăçат ĕçне тата ытларах йăнăхтарнă, йăнăш хыççăн йăнăш тунă.

Ку ĕç то мар, Комсомол Чăваш Обкомĕ Йашевскине Хĕрлĕ Чутай районĕнчи комсомол конференцине ĕртреме янă. Вăл унта халăх ташманĕсемпе сыхăнăн Жемчугăна райкомăл секретарне суйлама пулăшнă. Йашевски партком хушши ĕçе инхăçан та пурнăçа кĕртмен. Йашевскине пĕрре местком председательне суйлама пулнă. Вăл унта нимĕн тумасăр, местком ĕçне салатса янă. Профсойуз членĕсем хушшинче нимĕн те ĕçлемен, ăна çакăнтăн месткомран кăларса, пăрахнă, профсойуз членĕнчен кăларасси çинчен шăту партă. Çапла вара „коммунис" профсойуз членĕнче тăма йурăхсăра тухнă.

Парти комитечĕ Йашевскине комсомолĕсем парти историне вĕренекен кружок руководителĕ тунăччĕ. Вăл кружок ĕçне те пĕтересе лартнă. Кружок членĕсем заçатнине пухăнсан, Йашевски кинора, ĕç урăх сфере сĕрсе заçатнисем ирттермен. Йашевски парти пухусене йĕркелĕ сăремен. Пухусем пулнă кун „Обкомол сăроне кайăтăн" тенĕ. Анчах Йашевски Обкомол сăрĕвĕнче пулман, обкомолăрсене „пайăн парти пухвĕнче пулăтăп" тесе утталанă.

Йашевски 1936 çулхи июнь уйăхĕнчех вара хватер укçи тăлеменĕ. Профсоюз член укçине 9 уйăх хушши тăлемесĕр тăнă. Командировка сăресе пĕрчен 4000 тенкĕ укçа пĕтерĕ.

Кунта çакна та кăтартмала. „Самрăк колхозник" хăçат Йашевскине пула йăпăхланса пынине, Йашевски хăçата пĕтерсе лартма тăрăшнине комсомол Обкомĕ те пĕлнĕ. Анчах Йашевски комсомол Обкомĕн секретарĕсем умĕнче—Сымкина Терентьĕв умĕнче йăпăлтатаса пуçăннине йăлтах çăлăнса пынă. Комсомол Обкомĕ хăйĕн хăçачĕ çине пĕрне витĕр пăхнă. „Самрăк колхозник" хăçата Йашевски аллине панă.

Республикăри хăçат редакцийĕсем çумĕнчи парти организацийĕ Йашевскине парти ретĕнчен кăларчĕ. Анчах кунпах ĕç пĕтмест. Йашевски сăтăрласа хăварнă ĕçсен йулашкисене хăвăрт пĕтермелĕ. „Самрăк колхозник" хăçата ĕçсăмăкĕсене коммуниссла воспитанипа паракан чăн-чăн органăн турăсă хумалă.

Р. Шашков.

Ташман йăвине аркатмала

ВĂРНАР (хамăр корр.). Поттă уйрăмĕнчи ирсĕрлĕхсем пирки районри организацисенче 1934 çулташпах тĕрлĕрен сигналсем пулнă. Сигналсем çурăм „пуçлăхсем" аллинчех тăрса йулнă.

Районран йăлсовебсеме телефонпа каласа пуласан, иртен пуçласа кăчĕнех чĕнсен те калаçма пултарайман.

Радиоузăл ку тăранчен те тавра ытларахенсене путалĕ йапала паман. Унăн пĕлĕт-пĕлĕт çĕр тĕ ĕçлемесĕр лараканпа репродуктăрпа усă курнăшăн укçа пуçтарасси кăна пулнă.

Подписчиксем нумайĕшĕ алла хăçат-журнал илеймеççĕ.

Кăмсем ĕçлеççĕ-ха поттăра?

Поттă уйрăмĕн начальникĕ пулса ĕçленĕ Бутăрăн, йăла тĕлĕшĕнчен пăсăлнăскер, çак ирсĕр ĕçсем çинчен пĕлнĕ, анчах та нимĕн те тунăн.

Лапчук радиоузăлта ĕçленĕ вăхăтра, Бутăрăн Лапчук кĕске хумăй радио станцине вăрттăн ĕçлеçи çинчен пĕлнĕ, анчах та пытарăп. Лапчук пĕр патшалăхăн шиноне пулнă. Анчах унăн арăмĕ хадă те телефонискăрах ĕçлет.

Бутăрăн хăй ĕçленĕ вăхăтра хăйне йĕрлĕ сыснене пустăрса лараймасăр, телефон техникĕ пулса ĕçленĕ Порфирăйĕн кулак ывăлне, счетовода — Неждановăн кулак хĕрне, кассира кулак хĕрне пустăрса ларнă. Йолушкăй 1500 тенкĕ растратă тунă хыççăн тин, приказа ĕçрен хăтарассĕ, анчах та митисем ирки шăпăланаççĕ. Республикăри сыхăну пăлĕ «Бутăрăн Вăрнарта поттă уйрăмне сирĕлтерĕ, савăпна та урăх района куçарас» тенĕ пулас. Ана урăх района куçарассĕ. Ун вырăнне, Канашпа поттă началъникĕ пулса ĕçленĕ Сретенскине йăнассĕ. Сретенски 2—3 уйăх ĕçлет пулсăн та инмĕне улшăнусем те çукаçĕ. Улшăнусем тăвас вырăнне, кулак хĕрне Неждановăн счетоводран бухгалтĕра лартса, стаханăвкă тесе хисеплет.

Çакăн пек ирсĕрлĕхсем татах та пуçмай.

Ейзенбраун.

Строительствă ĕçĕ вăрăма чăсăлать

ТРАК. Именĕвăри электростанцине кăçал туса пĕтерме палăртнă. Анчах ку тăранчченхи ĕçсене тишкерсе тухсан строительствă ĕçĕ питех те начар пынăпа кĕрсе пынине курăнăхать. Ку тăрана çитичченех строительствă планне пĕтĕмпе те 30 процент çеç тултарнă, Уйрăмăн илесен 550 сывă çынас вырăнне 280 сывă çеç çапнă. 300 кубла метр хăмасем хатĕрлес вырăнне, пачах хатĕрлемен.

Строительствăри руководителсем хăмасене Шупашкартан турттарса килме пашалăхсем çук тесçĕ. Ку тĕрĕс мар. Хальхи вăхăтра строительствă сывăлăнчи колхозсенчен Шупашкара тырă леçме кайăкансем нумай. Вĕсемне килĕмпе пулсăн, вĕсем кайала тавăрăнна чухне хăмасене те тийесе килме пултарасçĕ. Анчах кун çинчен никам, та ш-гласа и ăхман-ха.

Колхозсенчен строительствăра ĕçлеме кашни кунах 200 çын ытла тухасçĕ. Вĕсене лайăх йышăнса илсе пĕтĕм ĕçе йĕркелĕ организацилес тĕлĕшпе те начар ĕçлеççĕ. Час-часах ĕçлеме пынă колхозниксене киреçсĕр сăмахсемпе йăтласа кăрентерни те пулнă. ĕçлекенсем вăлăн условиесем туса парассишен тăрăшмаççĕ. Çаксене пула ĕнтĕ сентябрĕн 18-мĕне тĕлне строительствăра ĕçлекенсен хисепĕ 89 çын çеç йулнă.

Строительствăра механисăмсемпе усă курасси те йĕркелĕ пулса пымасăт. Свайсем çапнă çĕрте ĕçлеттерме трактăр илсе килнĕ. Вăл трактăр вунă кун хушши ĕçлемесĕр ларнă. Трактăрпа лайăх усă курас тĕлĕшпе Фролов инженер нимĕнле кăтарту та паман.

Закамский.

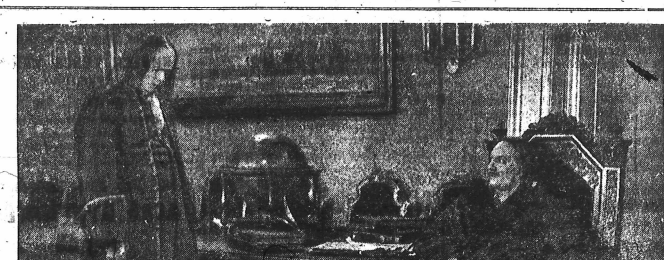

„Петр Первый" кинокартинă Шупашкар театрĕнче 7 кун пырĕ. ÝКЕРЧĔК ÇИНЧЕ. Картинăн пĕр кăларне илсе кăтартнă.

(Росснабфильм)

Комсомолăн облăçри XIV-мĕш конференцийĕ

Октябрĕн 4-мĕш. Ирхи лару

Хăлăх ташманĕсемпе йывăçса кайăшăн, вĕсене хŷтĕлеввĕшĕн конференци Комсомол Обкомĕн секретарĕ-пулнă Сымокина президиумăн тата конференцинчен кăларчĕ, вăл комсомолта тăма тинĕсле-и, ĕе тивĕçлĕ марринне пуçламăш конференцине пăхса тухма хушрĕ. Комсомол Çĕрпў районĕн секретарне Соловйова облăçри конференцине уттавна провокацине кĕнĕшĕн конференцинчен сирпĕтсе кăларчĕ, çавăнтах комсомолтан кăларчĕ. Чăваш комсомол организацине халăх ташманĕ Файнберг пана пуйовкăпа килнĕ П. Йашевскине тăрă шыв çине кăларчĕ. Конференцинчен тата халĕн пионерсем çинчен çырнă кĕнекинче контрреволюцилĕ шухăшсем сарнăшăн М. Митрофанова, „Самрăк колхозник" хăçат редакцийĕн секретарĕ пулнăскерне, комсомолтан тата редакцинчен кăларнă турĕ. Инспитленсе пурăннăшăн комсомол пуçламăш организацийĕнче сулăса ĕçлекен Йăванăйăн Сентĕрвăрри райкомĕлен секретарне Иванова комсомолран тата секретартан кăларчĕ. Комсомол Шупашкар хула комитечĕн секретарне М. Икакимова ташмансене хŷтĕлеввĕшĕн конференцинчен тата хула комитечĕн секретарĕнчен кăларнала турĕ. Премире Розанов (Шалти ĕçсен халăх комиссариачĕ), Иванов (Канаш р-н) тата Семенăв („Чăваш Коммунĕ") ăуттăçсем тухса кăларрĕç.

Алекçейĕв йулташ сăмахĕ

(Чăваш Тĕпĕçăвком инструкторĕ)

Епĕ комсомол Обкомĕн секретарĕ Сымокин йул çинче чарăнса тăрасшăн. Ман шутпа конференцире тухса калаканçем Сымокин ĕçесене начар критиклеççĕ. Сымокин йултăшăн ĕçĕнче питĕ пысăк политикăпа йăнăшсем пур. Виçĕ çул çурă хушшинче Обкомăл аппаратĕнче 50—60 çынран кайа мар улшăннă. Вĕсенчен чылайăшне Сымокин йул. хăйĕне килĕшменшĕн ĕçрен кăларса йăнă, йе урăх çĕре куçарнă. Пурин те çитменлĕхсем нумай, Сымокин йулташ ĕç тап-таса. Вăл пăхусенче, канашлусенче хăйĕн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен йăланах çăлла калăт: „Епĕ парти ĕç комсомол йĕнĕне ку тăранчен йăлапланман-ха". Çав вăхăтрах вăл хăйĕн политикăла йăнăшĕсем çинчен манса каять. Тĕрĕссине калаçан, Сымокин йултташ комсомолăн Х-мĕш сĕçе решшенисене йăнланман. Ку Обкомол хăйĕн ĕçне урăхлатса çĕнетменнинчен те лайăх курăнать.

Комсомол организацийĕнче йăла тĕлĕшенчен пăсăлса кайăсси мĕнтен пуçланса кайнă-хăй Ку йурăхсăр йăлана Комсомол Обкомĕ хăй пуçарса пынă. Çыпотсем, пленумсем ирттеме хыççăн ĕçĕ-сикĕсем тунă. Районри комсомол организацисенче те çавах ĕçĕ-сике пысăк вырăн йăшăнна.

Комсомол организацийĕнчи йĕркеçĕрлĕхсем çинчен 1935 çулта епĕ çырса панăччĕ. Епĕ çырса панă фак тăсене тĕрĕслемерĕç. Жалоба жалăбапах йулчĕ. Обкомол работникĕсем ирсĕрлĕхсемпе кĕрешме пултарайман, мĕншĕн тесен вĕсем хăйсен ирсĕрлĕх йăшне путнă. 1935 çулта Сымокин йул. районĕнче 3—4 çурăн ытла пулман, çав вăхăтрах Атăл леш енчи пионер лагерĕнче 8 çурăн кайа мар пулнă. Кунта ĕçĕнине, хĕрарăмсеме аташăк. Ку ĕçе комсомолкăсене те хутшăнтарнă. Пионер лагерĕн пуçлăхĕ Михайлăнăн кирĕк хăш вăхăтра та ерех-сăра, çимелисем çителĕксĕ пулнă.

Епĕ малалла Сымокинăн политикăлă йăнăшĕсем çинчен калаçăпăр. Вăл хăйĕн йăнăшĕсене çинчен çинĕ йăвантарма йуратаť. Пленисти-тутра троцкиссине палăртнă хыççăн комсомол хула комитет секретарĕн заместителĕ пулса ĕçленĕ Алекçейĕв йулташа айăплаççĕ. Сымокин йул. тасăн тăрса йулчĕ. Аршинăн аферисĕ Сымокинпа туспа пулнă. Аршинăн аферисĕ 5 пин тенкĕ таран-растрата туçан та унăн отчот ыйтман.

Акă тата тепĕр факт. Фастовски ташман Сымокин умĕнче йăпăлтатнă, вăл Чăваш комсомол организацин историне çырма пулнă. Ахаçтен мар Чекмарĕв çапла калать: Фастовски комсомолăн хула комитетне пырса та курăмасăр, вăл тŷрех Обкомола кайăт. Сымокин ку ташмана вăхăтра кирлĕ пултарайман. Ку та сахăл. 3 Йăкăлĕв, Йашевски час-часах Сымокин патне хватерне сŷрсĕр, Сымокин хăй те вĕсем патĕнче пулнă. Йăкăлĕва, 3 организацинчен калаçа-сирпĕтнĕскере, Сымокин лаçах ĕçе вырнаçтарнă. Паллах çакăн хыççăн Обкомол ĕçĕнче само критикă пулма пултарайман. Обкомол ĕçне пĕртак критиклеме тăнăçах, Сымокин: „Ĕçĕр мĕн кирлĕ мара калаçтăр, ирпе пирĕн Обкомĕ, çирĕклĕн шиçăт, епĕр начар ĕçлеместĕпĕр" тенĕ. Епĕ тĕрĕс кĕтлатăп: Сымокин ĕçне лайăх доклад, хитре резолюцие тăрăх хакланă. Унăн ĕçне тĕплĕн тĕрĕслемен. Сымокин комсомол организацине татăклă йĕртсе пырас вырăнне Обкомăл ĕçĕнче йăпăлтатаса йурас йăла çарнă. Çакăн хыççăн Сымокин йулташ комсомол организацине мĕнле йĕртсе пыма пултарнăр?

Йĕфимăвă йулташ сăмахĕ

(Хĕрлĕ Чутай районĕ)

Хĕрлĕ Чутай комсомол организацинче чылай вăхăтчен Мазуркин, Иванов тата ытти халăх ташманĕсем сăтăрла ĕçесем туса пурăннă, Жемчугăв халăх ташманĕ ку ташмансене тăрă шыв çине кăларас вырăнне, вĕсене витсе пурăннă. Районри конференцине комсомол Обкомĕнчен пынă Йашевски Жемчугăв ташмана хŷтĕлеввĕ. Конференцин делегачĕсем Жемчугăв халăх ташманĕсемпе сыхланса кайни çинчен туха калаçă хыççăн та, Йашевски: „Жемчугăв лайăх работник" тесе Жемчугăв ташмана комсомол райкомĕн секретарне суйлама йĕркеçрленĕ.

Партăрганизаци представительĕ Толстов йулташ та Жемчугăва хŷтĕлеçе çапла калаçă: „ĕçĕр Жемчугăва комсомол райкомĕн секретарне суйламастăр пулсан, епĕр ăна парти райкомĕн икĕмĕш секретарне суйласа лартатпăр".

Конференци делегачĕсем Комсомол Обкомĕнче ĕçленĕ Прокопьйев, Йашевски тата ытти тенкритиклеççĕ. Çав вăхăтра Комсомол Обкомĕн йĕртсе пынă Сымокин йултăшăн ытларах критиклеççĕ. Комсомол районĕн секретарĕсем Сымокин йултăшăн ситменлĕхсем çинчен туха калама хăрасçĕ. Вĕсем Сымокин Обкомол секретарĕнчех йулсан, вĕсене вăрçарăн хăрасçĕ пулмалă. Ку пĕртте тĕрĕс мар. Сымокин йĕ. ситменлĕхсене вирлĕ критиклемеле. Сымокин халăх ташманĕсене хŷтĕлеин, хŷтĕлемен—савна палăртас пулăт пирĕн. Епĕ тата Обкомран пырăнсем пире мĕнле пулăшни çинчен колласпăн. 1936 çулта пирĕн пата Сарра йул. пынĕ, Комсорг ĕçне тĕрĕслерĕ. Сарра хушнă тăрăх комсорг материалсене. вăхăтра ăстерлемен пулнă. Вара ăна вĕрентсе, ĕçне пулăшас вырăнне Сарра: „Сиванăн манăн умра чĕтресе тăмала йепе самса" тесе вăрçнă.

Андрейĕвă йулташ сăмахĕ

(Йĕтĕрне районĕ)

Комсомол обкомĕн секретарĕ Сымокин йулташ хăйĕн докладĕнче комсомол организацинчи ситменлĕхсем çинчен каларĕ. Çав вăхăтрах тахçанхăшăкех ĕçлеме пуçланă комсомолăсене ĕçлесси çинчен пуçех асăнмарĕ. Мĕншĕн тесен комсомол обкомĕ комсомолка-стахановăкăсене ĕçлемен. Пирĕн колхозсенче лайăх ĕçлекен комсомолка-стахановăкăсем сахăл мар, анчах вĕсемпе ĕçлемесăхал мар, анчах вĕсемпе ĕçлемесăхал мар, анчах вĕсемпе ĕçлемесăхал

Китайри вăрçă

Шанхайран пĕлтерĕҫĕ тăрăх, октябĕрĕн 1-мĕшĕнче Ухан—Лодйаң шоссе районĕнче вăйлă сапăҫусем пулса иртнĕ. Уйрăм позицисем ку районра темиҫе хут пĕрин аллинчен теприн аллине куҫса тăнă. Японцăсен пĕтĕм атакисене сирсе йăнă. Чапей районĕнче тăвата талăк ĕнтĕ йунлă сапăҫусем пыраççĕ.

Китай хаҫачĕсем пĕлтерĕҫĕ тăрăх, Китайăн 8-мĕш çарĕ йышăнна Пинсиньуаң (Шэньси провинцийĕ) патĕнчи Китай фрончĕн линине тăтма тăни йăман пирки, японцăсем Йаңминьуане (Пинсиньуэйрен кăнтăрхĕвеланăҫ ĕнчи Аслă Китай стенин çулĕ) сыхлакан Китай çарĕсен тавра сăврăнса, вĕсем патне вăрçă тивмен вырăна тухнă.

Японни авиацийĕ-Китайăн мирлĕ хулисем çине çаплах бомбăсем пăрахăҫ-ха. Октябĕрĕн 1-мĕшĕнче вунă хула çине бомбăсем пĕрахнă. Кантон çине японцăсем виҫĕ хут тапăннă. Шăнкăрав шкула тата общежитие çĕмĕрсе тăвăҫ. Таңăзин Пукоу чукун çулĕ çинчи Дун Гуан станцийĕ çывăхĕнче Японни самолйочĕсем вăрçăран таракан Китай çынниссем ларнă икĕ пуйăс çине пăшалпа пенĕ. Нумай çынсем вилнĕ. Кантон—Хэнкоу чукун çулĕ çинчи пĕчĕкрех паллах мар Суййуаң хулине çĕмĕрсе тăкнă. Икçĕр çын вилнĕ.

Кантон влаçĕсем пĕлтерĕҫĕ тăрăх, тапăнусем тунă вăхăтра Японни авиацийĕ Гуандун провинцинче хŭтлăхсĕр 14 хулапа йăл çине бомбăсем пăрахнă, Японни карапĕсем çинчен тинĕс хĕрĕнче ларакан 5 йăл çинĕ тупăсенчен пенĕ. 1.000 çын вилнĕ, 2000 çын аманнă. Вĕсем мирлĕ çынсем пулнă. Японцăсем 8 самолйот тата 26 ҫăтчик пĕтнĕ.

Китайри Централ Нйус агентстви пĕлтерĕҫĕ тăрăх, Японни çар карапĕсем командованийĕ, тĕнчери общвĕстĕнăҫĕ шухăш тарăхнине пăхмасăран, Кантăр Китай, тывăсенчи Китай пулăҫисен кимисене çаплах путарăт-ха. Çак иртнĕ кунсенче японцăсем 32 кимĕ путарнă. 450 пулăҫ пĕтнĕ. Ытти сем мĕне пурăнни паллă мар.

(ТАСС).

Китай çарĕсен çĕнтерŭвĕ

НАНКИН, октябĕрĕн 3-мĕш. Шаңдун провинцин пуçлăхĕ Хаң Фу-цŭ Китай çарĕсен Таңцзин—Пукоу чукун çул çинчи çĕнтерŭвĕ çинчен пĕлтерет. Китай çарĕсем Саңдуаң (Хебей тата Шаңдун провинцисен чиккинче) октябĕрĕн 2-мĕшĕнче çĕрле Японни çарĕсенчен нумай çар хатĕрĕсем, вăл шутра вăтăр тунă тытса илнĕ.

(ТАСС).

Германире çиме çимĕç ситмест

БЕРЛИН, октябĕрĕн 2-мĕш. Йулашки вăхăтра Германире çăкăр сахалрах çийĕс, ун вырăнне çĕрулми çийĕс кампани тепĕр хут вăйланнă. Фашисла влаçсем çăкăр çийĕссине чакарас кампанине чарăнса тăмасăр, мĕнле нормăпа тата мĕнле вăхăтра çийĕси çинчен саккунсем кăларҫĕҫĕ.

Йалхуçалăхпе çимĕç министрĕ Дарре октябĕр уйăхĕнче ҫу, салă, сыснă какăйĕ, маргаринă, типĕ çусем, çуллă чăкăтсем тата çăмартасем çийĕссине чакарасси çинчен саккун кăларнă. Вĕсем вырăнне чи малтан сĕрулми тата мармелад (Германи халăхне вăрçă вăхăтĕнчех палла симĕс) çиме хушҫоҫĕ.

(ТАСС).

„Сталинваң" колхоз-миллионер—Дагестан АСС Республикĕнчи малта пыракан колхозçинчен пĕри (Буйнак районĕ). Хуçалăхра пахча çимĕçсем, çырласем, улмăсем, мукуруза куҫтуриссем тĕл выран йышăнса тăраççĕ. Колхозра электростанци, шыв пăрки, черепица савăҫĕ пур.

УКЕРЧĔК ÇИНЧĔ: Саниат Дамбăвă (çулахайра) тата Зейнаб колхозница шыв пăрки патĕнче.

Д. Фавилович фото-укерчĕкĕ (Сойузфото).

Валенси çине сывлăшран тапăннă

ПАРИЖ, октябĕрĕн 3-ш (ТАСС). Испаң агенстви пĕлтериĕ тăрăх, пайан пăлхавҫăсем Валенси хули çине сывлăшран бомбăсем пăрахса çав тери хытă тапăннă. Тĕтре айне пытанса, пăлхавҫăсем самолйочĕсем хула варри çине бомбăсем пăрахма хăтланнă. Анчах зенитлă (çулеле пекки) батарейăсем самолйотсене хăваласа йанă. Çакăн хыççăн пăлхавҫăсен авиацийĕ Валенси çывăхĕнчи Дел Грао порчĕ çине 50 бомбăна йăхăн пăрахнă. Гражданла халăх хушшинче вилесенсем нумай пулнă.

Гавас агенстви пĕлтерĕ тăрăх, бомбăсем пăрахнине 27 çын вилнĕ, 60 çын аманнă. 22 çурт тата чылайăшĕ-шĕ-шĕ суртсене—кино, пасар т. мт. çĕмĕрсе тăкнă.

Пăлхавҫăсен самолйочĕсем Валенси çине тапăннă чух питĕ вăйлă çурăлса кайса ишĕлтерекен бомбăсемпе усă курнă. Гавас агенстви: сийĕн курнă квартăлсенче йунашар квартăлсенчи пурнăҫ йĕркелех пырат, тесе пĕлтерет.

ХРОНИКА

★ ССР Сойуçĕн Тĕпĕстăвкомĕ А. Ф. Мерекалов йулташа Тулашри суту-илŭ халăх комиссарĕн заместителĕ пулма сăрĕлтетнĕ.

★ ССР Сойуçĕн Тĕпĕстăвкомĕ Й. Д. Чăвалĕв йулташа Тулашри суту-илŭ халăх комиссарĕн заместителĕ пулма сăрĕлтетнĕ.

★ ССР Сойуçĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ Ф. Г. Кабанăв йулташа ССР Сойуçĕн Патшалăх банкĕн правлени председателĕн заместителĕ тунă.

(ТАСС).

Испани ачисем килни

Октябĕрĕн 3 мĕшĕнче Ленинградри тинĕс вакзалĕн пристăнне „Кооперация" тата „Феликс Дзержинский" теплоходсем пырса ларнă. Вĕсем Испани ачисене пин ытла илсе килнĕ. Ленин хулинчи ĕҫсĕнисем республикăлă Испании çамрăк гражданинĕсене ăшшăн кĕтсе илнĕ.

Ултăра йăхăн Испани ачисем Сойуçăн тĕрлĕ хулисене кайаççĕ. Ытти сем Ленинградра йуласҫĕ. Вĕсем валăҫ унта йăтарлăса интернатсем тунă. Шкул çулне çитмен ачасене Пушкин хулине вырнаçтарасҫĕ.

Çамрăк испанăссем шкулсенче тăван чĕлхене вĕренеҫҫĕ.

(ТАСС).

Максим Горйки йăчĕпе тăракан агитекадрили вĕçсе килмелле

Чукун çул строительстванчи станăйăла вунăкунлăх тапхăрĕнче лайăх тĕслĕхсем паракан участкисене Максим Горйки йăчĕпе тăракан агитекадрили вĕçсе килмелле. Ескадрили мала тухнă стахановăнсене самолйотпа вĕçтерсе кăтартмала.

Участкăсенчи руководительсем тата партипе профсойуз организацисĕн, вăхăта вăраха йăмасăрах ескадрилйăна пысак ситĕнусемпе кĕтсе илес тĕлĕпе рабочисем, бригадăсем тата участкăсем хушшинче социалисменла ăмăртăва анлăн пуçармала. Аванлантару ĕçне çирĕплĕн йĕркелемелле.

Татах Йĕтĕрнери колхоз театрĕ çинчен

Йĕтĕрнери колхоз театрĕн директăрĕнче И. В. Васильĕв ĕçлет. Вăл пĕтĕмпех пăсăлса кайнă етем. Çакăншăнах ăна партирен тĕп кăларнă.

Йĕтĕрнери колхоз театрĕ тăвата районта ĕçлет (Йĕтĕрне, Тутаркас, Хĕрлĕ Чутай, Елĕк). Пирĕн кăна тума условиссем çитеймеҫҫĕ. Вырăнтан вырăна куҫса, постановкăсем парса çŭреме театрăн автомашинăпа тата пур Анчах ку машинăпа театртан ытла директăр хăй нумайрах усă курать. Вăл унпа пассажирсем илсе çŭресе пысак тупăш курать. Тупна уҫсине пĕтĕмпех хăйĕн кăсйине персе чикет, çав вăхăтрах театр йăлсене постановкăсем пама кайаймасăр ларать.

— Йăлсене хăçан кайатпĕр?—тесен:

— Е-ей, есĕр мĕн колхозсене кайăшăн çунатăр, пур-пĕрех шалу параççĕ сире, савăнса çеç пурăнма ларĕр" тесе ответлет.

Çавăнпах ĕнтĕ пирĕн ĕçсем ҫурĕк çŭрĕк пуҫа пыраççĕ. Иртнĕ сезонта Йĕтĕрне районĕнче 12 кун ĕçленĕ хыççăн 42 кун Тутаркас районĕнче ĕçлеме тухса кайаймасăр пурăнтăмăр. Унтан Тутаркас районĕнче 19 кун пурăннă хыççăн, каллех 28 кун вăста кайаймасăр антраса тăтăмăр

Шутпа, пирĕн уйăхра 24 кун ĕçлемелле, 6 кун канмала. Çапла ĕçлемесĕр пурăнса, театрăн уҫсинтенĕ планĕ тулми пулчĕ. Артистсем 2—3 уйăх ĕçмукун илеймеççĕ. Вара пирĕн директăр колхозсенчен сакăнсăр пысăк уҫса шайăрма пуçларĕ: пĕр спектакльшăн 200—250 тенкĕ (заданине 175 тенкĕрен ытла илмелле мар) тăтăм. Колхозсем хăй ытти чухлĕ памасан, артистсене кайала, Йĕтĕрнене, илсе кайăт.

Сакăн пек факт çинчен „Чăваш Коммунĕн" иккĕмĕш 3-мĕшĕнче тухна номерĕнче сыпнăччĕ. Тата тепĕр факт. Пирĕн театрăн кăçал сулла Илйинкăри канмали çурта постановкăсем пама каймалаччĕ. Васильĕв „грузовике йусаймала" тесе театра Илйинкăна илсе каймарĕ. Хăй тепĕр кунпех, июлĕн 23 мĕшĕнче, грузовикпе Саптеркĕн (шофĕр) туйне карĕ. Çапах хăйсен тивĕçсĕрлĕхне пытарас шутпа, машинăна йусам пекки турĕҫ. Мĕнле йусассĕ? Маçтăрсем камсем? Шофĕрне-директăр тата префуполномочённăй пулса ĕçленĕ Терентйĕв. Кинĕ кустăрма вырăнне çĕнĕ кустăрма тăхăнтарăҫĕ те „машина йусаймăн" тесе, 2000 тенкĕ пытанлăх уҫсине хăйсен кăсйине чикеҫҫĕ.

Васильйăн йĕркеçĕрлĕксене чăтса пурăнмасăр нумай артиссем ĕçрен тухса кайрĕҫ. Васильйĕв апла пулсан та „машăн пулсан хуҫ те пуртне кайса пĕтĕр" тесе çеç кулса ответлет.

Васильйĕв колхоз театрне слатаса пама тăрăшни пур ĕнчен те паллă. Халĕ çĕнĕ çеçен пусламалла, анчах пирĕн театр хатĕр мар. Артиссем те ситмеççĕ.

Оçинăвăн „Айдар" хрăмине лартма икĕ уйăх ытла пĕтĕм вăйа хурса хатĕрлентĕмĕр. Ку пĕесăна ирăпăпăнах конкурсне тухса кăмăла. Калăкĕ Васильйĕв чăрмантарса тăрат. Пиесăра выльăна кирлĕ косйусене, декорацисене хатĕрлемен, париксем çитеймеҫҫĕ. Вĕсене илме уйăрăл уҫана Васильйĕв урăх çĕре расхутлăнă, йе йăланих пекех, хăйĕн кăсйине персе чикнĕ. Йулашкинчен çапла вывăд тумала: Васильйĕв Йĕтĕрнери колхоз театрĕн директăрĕнче йулма тивĕçлĕ мар.

Режиссор В. Михайлăв,
Комсорг Р. Тимофейĕв,
Артиссем: А. Васильĕв,
Ф. Иванов.

„Чăваш Коммунĕнчи" „Ĕçйалкорсен жалăбисем" йатлă статйа пирки

„Чăваш Коммунĕ" хаçатăн сентябрĕн иккĕмĕш 23-мĕшĕнче „Ĕçйалкорсен жалăбисем" йатлă статйа пичетленсе тухнă. Унта „Социалисăмпăн" хаçат ĕçйалкорсен сыпрăвĕсем çине тивĕçлĕне çавăрнса пăхманнăн çинчен сыпрăҫ. Епĕр „Социалисăмпăн" хаçатăн редакцийĕнче ĕçленекен çак материалпа тата Партин Тĕнкомĕ ĕçйалкорсене ĕçлесси çинчен пăхăтăр тунине кăтартнă хамăр канашлура сŭтсе-явăрăмăр.

„Чăваш Коммунĕ" кăтартнисем пĕтĕмпех тĕрĕс. „Васильйĕв кам-ши вăл?" йатлă заметкă пирки, редакци: „ытла та кайа йулса çитнĕ" тесе тĕрĕс мар ответ панă. Сыруссене кайа йулса ответ парасси те йулашки вăхăтченех пулса пынă, халиччен йăлкор сыпрăвĕсене тĕрĕслемĕ йарасси те сахал пулнă, сыруссем тăрăх мĕнле мерăсем йышăннине те тĕрĕслесе пыман. Уйăрăла каласан, епĕр хамăр пĕрех ПСК(б)П Тĕнкомĕ йăлкорсен сыпрăвĕсемпе ĕлесси çинчен кăтартнисене йăпăх пурнăҫласа пынă. Çавăнпа та вара редакци йĕнчен йăлкорсемпе тачă сыхăнса тăрасси йулашки икĕ уйăх хушшинче ытла та йăвашланнă. Ĕçйалкорсемпе сыхăнса тăрасси йăвашланнă пиркийех, унтан тата редакци йĕнчен йăлкорсене пурнĕ те ҫŭçăн курса йăсем мĕнле çын иккенне тĕпчеве пăлмеллине—ĕçйалкорсен ретне халăх тăшманĕсем ĕçесене тăвакансем хăвăнсе кĕнĕ. Ку пĕр ĕнчен.

Тепĕр ĕнчен, редакцине ĕçлекенсем хушшинче те ĕçйалкорсен сыпрăвĕсемпе ĕçлекенсене тĕп вырăна хумаллисем пулнă. (Степанăв).

„Чăваш Коммунĕнче" тухнă статйана хамăр канашлура тĕпленĕ сŭтсе-йăвса, хамăр çĕрти йăнăсене палăртса малашне мĕнле ĕçлесси çинчен калаçса план турăмăр.

Ĕç планĕ çинче ĕçйалкорсемпе тата вăсен сыпрăвĕсемпе ĕçлесси тĕп вырăн йышăнса тăрат.

Паллах ĕнтĕ, ĕçйалкорсен сыпрăвĕсемпе ĕçлесси, вĕсене хаçатра пичетлесе йăлтах ҫŭрасси тата тĕрĕслевсе мерăсем йышăнасси хаçатăн тĕп ĕçĕ пулса тăрат. Çакна тата та палăртса, редакци йăлкорсен сыпрăвĕсемпе ĕçлесси çинчен материалсене пĕтĕм вăйпа хурать.

„Социалисăмпăн" хаçат редакторĕ Петухов.

Ответлă редактăр заместителĕ И. П. ПАВЛОВ—ПИНЕР.

Кăçалхи октябĕрĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа

Учительсен Институтне вĕренме кĕме хатĕрленмели курссене майлавнисем илме тытăннă

Курса—1938 çулта Учительсен Институтĕнче вĕренес текенсене çеç вăтам шкулсенчен вĕренесе тухнисене—9 классăн курса пĕтĕмлетнисене пĕтеринсене тата тĕрĕлевĕ тем никамсенчи пулашкăн çула хуçма ăсламăн тытнисене илеççĕ.

Заявленисене Институтăн директорĕ йăнăсене çакнашкăн документсемпе пĕрле памалли малтан вĕренни çинчен, хăш çулта çурални çинчен, автобиографи, виçĕ фотокартăчкă тата çар службин документ. Паспăрта пĕрле илесе памалла.

Вĕренме йышăннисене 64 тенкĕ стипендипи тата каçăн уйăхра вăтаманăн 20 тенкĕ хватерлăх укçи параççĕ.

Курсра вĕренекенсене вальăн Институтăн хăйăн общежитийĕ çук.

Заявленисем октябрĕн 10-мĕшĕнче пуçланаççĕ.

Адрес: Шупашкар, К.-Маркс урамĕ, 65. Институтăт.

ДИРЕКЦИ.

2—2

Кăçалхи йĕнĕн 20-мĕшĕнче ухмăха йĕрнĕ 30 сулхи хĕрарăм

килтен тухса кайса çухалнă

Пелаки йăтлă, курпăун

Пăлхавҫисен çак одрăсна пĕлтерĕмелле: Елĕк р. Улăх Шĕмшеваш йăлĕ, Йĕкатерина Захарăвăна.

ЧАССР Çĕрĕк Халăх Комиссариатне

АСЛĂ БУХГАЛТĔР

кирлĕ

Пăрачкаври пулă тата вăрман промысла хуçалăхне

Васкавлă кирлĕ:

тĕрлĕрен сурăтĕр строительствинче, шыв пăрки хывнă çĕрте тата автосула тунă çĕрте ĕçлеме

плотникăсем, çĕр чавакăсем, бетонщиксем т. ытти строительстăлă ĕçĕсене тăвакансем.

Ĕçсене ĕçлеҫă тата пĕтĕмпе туса пĕтермеле килĕшме пулăҫ

Пăрачкаври пулă тата вăрман промысла хуçалăхĕнче мăйăпа пĕлмелле.

Дирекци.

Суту-илŭ организацисене

Октябрĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа

Канашра

Рооглавхлебсбытăн бази уҫăлнă.

Сăнăхран пеçеренĕ çимĕçсем тата кондитерла тавăрсем тĕрлĕрен ассортимент пур.

Главхлебсбыт бази.

Шупашкар хулинчи финанс пайĕ

Рабочисемпе служащисенчен тупăш тăрăх илекен налог тата культсбор илмели йĕркен хăшпĕр пунктсене улăштарни май

1937 ç. октябрĕн 7-мĕшĕнче, каçхине 6 сехетре

Хресчен ҫуртĕнче

Шупашкар хулинчи пур предприятисен тата учреждениссен расчот йĕнĕпе-ĕлекен бухгалтĕрсем валăн

Семинар туса иртерет.

Унта рабочисемпе служащисенчен тупăш тăрăх илекен налог тата культсбор уҫăнсене тытса йулас йĕнĕпе тунă улăштăнусемпе тата Положенире палăнтарăççĕ.

Пур бухгалтĕрсен те обязательнă пымалла.

Шупашкарти финанс пайĕ.

Чăвашдревăн хăма çуракан савăчĕсем

хăма çурса пама заказ параканĕн йăвăçĕне

ЗАКАЗ ЙЫШĂНАССĔ

Пĕр кубометр йăвăҫа çурăлăш сăвăт условийĕсене шута илсе 10 тенкĕрен пуçласа 15 тенкĕ таран илеççĕ.

3—2

ЧĂВАШДРЕВ.

Тĕнчери лару-тăру ыйтăвĕсем

Испанин Лига нацири ыйтăвĕ

Испани ыйтăвĕ тăрăх Лига нацин уттăмĕн (политикăла) комиссинче нумай вăхăт хушши вăйлă дискусси пычĕ. Çак политикăла комиссин Лигăна резолюцине тăтăкла мар пулни те, вăл кирлĕ. Çак комиссире икĕ лагерь—мирлĕн тăракансен лагерĕне вăрçăлăх тăракансен лагерĕ хирĕç хирĕç тăни уҫҫăн курăнчĕ.

Фашисла агрессăрсен тусĕсем Лига нацин ларăвĕнче малтанах активлăн ĕçлеме тытăнчĕç. Хăй ыхăне Чили дипломачĕ, тепĕр ухăне Польша представителĕ, ик Австри делегачĕ Лига нацинче пулман Германине Италин шанчăклă вакилĕсем пулаççĕ, Вĕсем Германине Италин фашисăмĕ хушнă ĕçсене тăваççĕ. Италин фашисăмĕн пуçлăхĕ, хăй Берлинра пулнă ухăне; сĕнĕ вăрçă пуслама çыйту кăларса тăратни, Лига нацин ларăвĕнчен Женеваă хулине те сиенĕ.

Тепĕр ĕнчен, ку ни мирлĕ пулăт. Лига нацин трибуни çинчен Испании шалти ĕçсене „хуттăнмала мар" политикăн ниме усси те сукки çинчен пĕтĕм тĕнче илтрĕ. ССР Сойуçĕн пĕрремĕш делегачĕ Литвинăв йулташ „хуттăнмала мар" политикă пĕтсе ларчĕ, тесе калаçрĕ. Çак факта ниепле те тытарма сук. Испании шалти ĕçсене хуттăнмала мар тăвас тĕллĕпе ĕлекен Лондăри комитет агрессăрсемпе тусăлă пулса ĕçлеме тăрăшнă.

Ăна Литвинăв йулташ вилемлĕ хак панă. Комитет нимĕн те тумаланине, Италие Германине пулăшнине пĕтĕм тĕнче умĕнче катартса панă.

Испани шалти ĕçсене „хуттăнмала мар тăвас тĕллĕпе ĕлекен политикă агрессăра пулăшрĕ, интервентсене, пăлхавҫасене хĕпăлласа пама. Испанире çар пама, Испани хулисене çĕмĕрме, халăха вĕлерме, Испани сыранăсене блокадă тума, провокацин хыççăн провокаци тума май панă.

Тискер интервенцин историне Испани правительствин делегаци пуслăхĕ Негрин пит те уççăн катартса панă. Вăл агрессăрсене хирĕç кĕрешме пилĕк условин каларса тăратăр. Испани республикин правительстви Италине Германи Испани çĕршывĕ çине тапăннă тесе шăнăма, çав агрессине çарса лартма халех çирĕп меçаран пăхăнăма, Испани правительствине урăхçĕршывсенчен çар хатĕрĕсем илме права пама, испанец мар салтакесене официрсене Испанирен калăрса пама, Вăтаçĕр тинĕсĕ çинче пăрахутсене çŭреме хăрушăскăр тăвас ĕçе Испания суту-илŭ флочĕ те хуттăнмала, тесе ыйтат. Паллах, героллă Испани халăхĕн çак ыйтăвĕсене пурнăҫа кĕртни агрессăрсене хирĕç кĕрешес тĕллĕпе пысăк ĕç хăнă пулĕччĕ.

Пурнăҫ мир тата вăрçă хушшинче пĕр пек шухăш пулма пултарайманнине кăтартса панă. Лига нацин задачи вăрçа пуслаканскене вĕçне çитиччен тăрăшни шыв çине кăларса, вĕçем вăрçа пуслаканне коллективла майсемпе чарасси пулат. Мирлĕ пурнăҫа пăсакансене хирĕç пĕр решимли çак пĕртен-пĕр тĕрĕс çула пĕтĕм-тĕнчери халăхсем ырлаҫĕç.

Англине Франци правительствисен представительĕсем çав политикăла комисси ларăвĕнче „хуттăнмала мар" ултавла политикăна тĕрĕсе кăларма хăтланнине тĕнчери общественнăй шухăша камлаймăн йышăнмарĕç. Фашисла интервентсене пулăшакан политикă, Испани çыранăсене ни Англине Франци флочĕсем контроль тăвассине пăрахăса кăларни Германине Италине Испанири пăлхавҫăсене патне пысăк çар вăйăсем йарса тăма май панă. Çак политикăна пула ытти фашисла патшалăхсем Испанине çĕмĕрсе тăкма хуçăнах хатĕрленеççĕ. Политикăла комиссин ларăвĕнче Англи правительствин делегачĕ Испанире интервенци тунине кăтартакан резолюцине Италине Германи патшалăхсем Англие кĕртесшĕн мар пулнă, агрессăрсене тăкăнах вĕçтерсе каласситне хирĕç кĕрешес тĕллĕпе ĕçлеме пăхăнма резолюцине Англи правительстви пройектне чылай улăштарнă. Çавăнпа та политикăла комисси йышăннă резолюци чылай надлă вырăнта тăрат. Çак резолюцин 7-мĕш пункчĕ пур правительствăсене те хăйсен малтан тума пулнă ĕçсене пурнăҫа кĕртме хушат. Унпа пĕрлех, резолюци Испани ĕçне хуттăнассине йĕске вырăтăра пĕтермесен, „çав хуттăнмала мар" политикăна та пĕтермелле мирлине палăртат.

Резолюцин 4-мĕш пункчĕ те чылай кирлĕ вырăнта тăрат. Вăл Испанире интервенци пуррине йышăнат, анчах интервентсен йăтне нимĕн асăмсаҫăн иртсе кайат. Резолюцин 8-мĕш пункчĕ Лига нацин Советне Испанири ĕçсем мĕнле пынине асăрхаса тăма, Испанири конфликта мирлĕ майсемпе пĕтермелле тăрăшма хушат.

Лига нацин политикăла комиссинĕ йышăнни резолюци, вăл татăкла пеллех мар пулни те, кăштах усă кĕмеле. Анчах Антири правительствăн çав резолюцине çаклайăн пулни те, вăл пуçаранпе Англи—Франци—Италн правительствисем хушшинче каласу пуслаяпă. Çак каласуран пулăсемсем пĕтĕм ĕçе Испани халăхĕн майлă пăсма пултарнă. Çак каласу Италн фашисăмĕшĕн усăлă. Çавăнпа та вăл мирлĕн тăракан нацин гражданина кăмăла кайманă. Агрессăрпа тусăлă пулса килĕшес çул тĕнчери вăрçă патне кĕлес пырат. Çак çул тĕрĕс мар ниме пуриҫ кăтартрĕ. Интервентсене хирĕç коллективлă кĕрешни сĕç Испанири вăрçăна тĕпрене çуратăр çав условийĕсене шута илсе 10 тенкĕрен пуçласа 15 тенкĕ таран илеççĕ.

„Чăваш Коммунĕ" сыпăнса илес хаксем; 12 уйăха—30 т., 6 уйăха—15 т., 3 уйăха—7 т. 50 пус, 1 уйăха —2 т. 50 пус. Аҫăрăйĕнче кайăлă хакпарăç.

Упкомиздатский Чувашгослитиздата № 765 Гор. Чебоксары, Типография № 1 Чувашгиза. Заказ № 1080. Тираж 11804. ф. 60—92 см. 1—1 п. л.